

AKTUALNO VPRAŠANJE

V tem času, ko podjetja zaključujejo letne bilance, se je pravzaprav šele dokončno pokazalo, kako so med letom gospodarila. Ob razpravi delavskih svetov, kam naj bi vložili ustvarjeni dobiček, pa se je še bolj izrazilo pokazalo, kako nameravajo gospodariti v bodoče in kakšna so njihova stremeljenja. V večini primerov se je pokazalo, da organi upravljanja zasledujejo pri svojem delu težnje po čim boljšem in hitrejšem razvoju podjetja in urejanju družbenega standarda delavcev. To o n. pr. v Železarni na Jesenicah skle-

nili, da bodo z ustvarjenim dobičkom gradili stanovanja, na zasedanju delavskega sveta v tovarni »Inteks« v Kranju pa so sklenili, da bodo ustvarjeni dobiček vložili v investicije za družbeni standard. Na drugi strani pa imamo še vedno nekatera podjetja, v katerih imajo pred očmi le trenutne interese. Tako je n. pr. delavski svet grosističnega trgovskega podjetja »Kokra« v Kranju sklenil, da bodo zdaj razdelili še eno plačo kljub temu, da so v tem podjetju že prej razdelili lanski dobiček v višini 3 in pol mesečne plače in kljub temu, da je delavski svet vedel za sta-

lišče političnega vodstva v občini, ki se s tem predlogom ni strinjalo. V trgovskem podjetju »Moda« v Kranju so razdelili delavcem lani 2, letos pa je delavski svet sklenil, da bodo razdelili še poldrugo plačo. Ali ni takšno sebično ravnanje, ki je k sreči omejeno na posamezna podjetja, zasmehovanje naporov drugih kolektivov, ki se trudijo, da bi z lastnimi sredstvi prispevali k urejanju problemov gospodarstva in družbenega standarda?

AKTUALNO VPRAŠANJE

OBISK NOVINARJEV V CERKLJAH

Novinarji »Glasa Gorenjske« so v petek zvečer obiskali Cerkljane. V nabito polni dvorani so poslušalcem posredovali v obliki razgovora, člankov, reportaž, vesti in slik problematiko njihovega kraja. Za smeh in zabavo sta poskrbela Lipe Revše in Ahačičev kvartet. Posebnost novinarskega večera pa je bilo to pot tekmovalne ekipe, ki so za svoje odgovore na najrazličnejša vprašanja, prejeli tudi nagrade. Najboljša je bila ekipa žena s 36 točkami, pred ekipo kmetovalcev s 35 in mladinci (na sliki), ki jih je komisija ocenila s 33 točkami.

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XI., ŠT. 19 — CENA DIN 10.— KRANJ, 10. MARCA 1958

V PRIPRAVAH NA SKUPŠČINSKE VOLITVE

Predvolilna zborovanja - razgovori o skupnem delu

V četrtek, 6. marca, zvečer je bilo predvolilno zborovanje na Bledu. Tovariša Vinka Hafnerja, ki so ga volivci kranjske doline izbrali za kandidata v Zvezni zbor Ljudske skupščine

ne Jugoslavije, je v kino dvorani poslušalo kakih 300 volivcev. Ko je tov. Hafner govoril o ekonomskem razvoju Jugoslavije in o velikih uspehih v naši novi družbeni ureditvi, so ga volivci večkrat prekinili z aplavzom. Govornik je pojasnil volivcem tudi vlogo ljudskega poslana in naloge republiknih in Zvezne ljudske skupščine pri nadaljnjem razvoju naše socialistične demokracije.

V dvorani zadržnega doma na Visokem se je v petek, dne 7. marca, zvečer zbralo več kot 200 volivcev z Visokega, Luž in okoliških vasi na predvolilno zborovanje. Po uvodnih besedah predsednika organizacije SZDL za Visoko, tov. Franca Vrtačnika, je navzočim volivcem spregovoril kandidat za Republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije, ki je bilo zelo živahno. Govorila sta Franc Treven in Dušan Stare, ki kandidirata za poslana v Republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije. Več kot 200 volivcev z Javornika in okolice je poslušalo njuna izvajanja in pojasnila o ekonomskem in družbenem napredku pri nas in o nekaterih konkretnih vprašanjih, ki zanimajo volivce na Javorniku.

Kljub zelo slabemu vremenu se je predvolilno zborovanje, ki je bilo v petek zvečer v Domu Svobode v Stražišču, udeležilo več kot 200 volivcev. Zborovanje je začel predsednik od-

voj na tem področju. Govorili so tudi o urejanju hudournika Koke in o drugih vprašanjih komunalne ureditve na Visokem in okolici. Kmetje zadružniki so bili zadovoljni s točnimi in stvarnimi pojasnili kandidata.

Predvolilno zborovanje, ki je bilo v petek na Javorniku, je bilo zelo živahno. Govorila sta Franc Treven in Dušan Stare, ki kandidirata za poslana v Republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije. Več kot 200 volivcev z Javornika in okolice je poslušalo njuna izvajanja in pojasnila o ekonomskem in družbenem napredku pri nas in o nekaterih konkretnih vprašanjih, ki zanimajo volivce na Javorniku.

Kljub zelo slabemu vremenu se je predvolilno zborovanje, ki je bilo v petek zvečer v Domu Svobode v Stražišču, udeležilo več kot 200 volivcev. Zborovanje je začel predsednik od-

bora SZDL za Stražišče Marjan Skok.

Kandidat za Zvezni zbor Ljudske skupščine Jugoslavije, tov. Boris Ziherl, je volivcem pojasnil delo Zvezne ljudske skupščine v zadnjih letih. V tej zvezi je tov. Ziherl omenil nekatere važne zakone, ki jih je ta zvezni organ sprejel z namenom, da bi pravilno usmerjal naš splošni družbeni in gospodarski razvoj in odstranjeval ostanke stare zakonodaje ter vsklajeval razlike, ki nastajajo v različnih krajih dežele. Govornik je pri tem naštel nekatere konkretne primere, kako se delo oziroma zakonodaja uresničuje v praksi ter naglasil, da je potrebno še več pomoči samoupravnih organov samih v okviru naših komunalnih skupnosti.

Tov. Boris Ziherl je prav tako govoril o komunalnih problemih v delavskih središčih in o drugih aktualnih vprašanjih.

K. M.

Počastili so Dan žena

V KRANJU

V petek zvečer je bila v Prešernovem gledališču v Kranju osrednja akademija v počastitev Dneva žena. Akademijo je priredil Občinski odbor SZDL Kranj. Po uvodnem referatu o 8. marcu, Dnevu žena, ki ga je imela predsednica Sveta za varstvo družine pri Obl.O Kranj tov. Marija Strajnarjeva, je bila predstava jeseniškega Mestnega gledališča. Jeseničani so to pot gostovali v Kranju z A. Millerjevo dramo »Lov na čarovnice«.

Podobno so počastili Dan žena tudi v Ribnem in na Bohinjski Beli.

NA JESENICAH

V počastitev praznika žena je priredila jeseniška glasbena šola na večer pred praznikom v Delavskem domu koncert, čigar program so izvajali gojenci glasbenega zavoda. Žene in ostali v tesno zasedeni dvorani so nagradili mladino z lepimi aplavzi. V soboto zvečer pa je uprizorilo jeseniško gledališče za jeseniške žene A. Millerja dramo Lov na čarovnice, ki je nekaj sto žena zelo navdušila.

U.

NA BLEDU

Bled, 9. marca. — V blejski občini so letos lepo proslavili 8. marec. Sinoči so imeli proslavo na Bledu in Zg. Gorjah, predsinocnim pa v Podhomu. — Na blejski proslavi je o pomenu Dneva žena govoril sekretar obč. odbora SZDL Janez Strgar, blejski moški pevski zbor pa je zapel nekaj partijskih, umetnih in narodnih pesmi. Z recitacijami in glasbenimi točkami so nastopili učenci blejske osemletke. Prisotnim ženam so tudi prisrčno čestitali za praznik.

V KAMNIKU

Na večer pred Dnevom žena je bila v veliki dvorani Kulturnega doma v Kamniku slavnostna akademija ob veliki udeležbi občinstva. Govorila je kandidatinja za poslana v Republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije, Ada Krivic, kulturni program pa je izvajala godba Ljudske milice iz Ljubljane.

Z.

PREDVOLILNI RAZGOVOR ŠOLSKO REFORMO ZAČNIMO URESNIČEVATI

Predsednik Sveta za šolstvo OLO Kranj, tov. Milan Ogris kandidira v občini Trzič za poslana v Zbor proizvajalcev Ljudske skupščine LRS. Na vprašanje o aktualnih problemih na področju šolstva, je tov. Milan Ogris odgovoril takole:

»Govoriti o šolstvu, se pravi poseči v področje, ki je na današnji močno razvojni stopnji v temeljiti preobrazbi, katero mu narekuje šolska reforma. Mnogovolj politega črnila in govorgo je bilo že razprav, člankov,jenja o reformi in zadnji čas je, da se reformna načela začno uresničevati v praksi.

Sicer je v našem okraju bilo v tem smislu že precej storjenega, vendar bo v bližnji bodočnosti potrebno storiti še več. Predvsem bo potrebno utrditi položaj osemletke, da bo kot matična šola v smislu reformnih načel, postala res pedagoška voditeljica podružničnih šol — vendar samo pedagoški vodja, ne pa tudi upravni vodja, kajti upravni posli spadajo še vedno v pristojnost podružničnih šol. Izvršitev te naloge bo razen od šolskih odborov, še zlasti odvisna od ravnateljev osemletk, posredno pa tudi od inšpekcijske službe, ki je še v pristojnosti Okrajnega ljudskega odbora. Ta bo morala ravnatelj osemletk in njihovo delo pravilno usmerjati in pripravljati teren, da se tudi inšpekcijski posli prenesejo na občinske ljudske odbore.

Delovati bo potrebno zlasti na to, da se učiteljski zbor matične šole spoji z učiteljskim podružničnih šol v enoten kolektiv. S tem bo mogoče bolje vskladiti učne načrte in jih bolj enotno

izvajati. Učiteljski zbor matične šole bo že vnaprej obveščen in seznanjen z nivojem učencev, ki jih bo iz podružničnih šol dobil

v višje razrede, učiteljem podružničnih šol pa bo ob sodelovanju z učiteljskim zborom matične šole omogočeno vzgajati in učiti mladino tako, da bo zadostila zahtevam, ki jih nanjo stavijo višji razredi osemletke. Ni torej potrebno zapirati se vase, temveč čim bolj gojiti duha kolektivnosti in tovarništva!

Po zadnjih podatkih manjka v našem okraju 125 predmetnih in 56 osnovnošolskih učiteljev. Višja pedagoška šola in učiteljska še ne bodo tako kmalu mogla zadostiti potrebam po učiteljskem kadru, zato je potrebno obstoječemu kadru posvetiti vso skrb pri njegovem razvoju. Občinski ljudski odbori morajo v svojih proračunih zagotoviti potrebna finančna sredstva za strokovni dvig učiteljskega kadra. Občinski sveti za šolstvo naj skupno z ravnatelji in vodji šol ter šolskimi odbori temeljito prouče, kaj manjka našim učiteljem, da bodo v pedagoškem smislu lahko uspešno izvajali reformna načela. Predvsem bo potreben študij ideoloških osnov reforme, spremljanje pedagoške literature in razpravljanje o aktualnih člankih o šolstvu, po drugi strani pa preko seminarjev, tečajev in skupnih konferenc strokovno izpopolnjevanje učiteljskega kadra.

V najbližji bodočnosti bodo objavljeni razpisi službenih mest na naših šolah. Dela v zvezi z

razpisovanjem se bodo morali zlasti šolski odbori lotiti z vso odgovornostjo, pa tudi ljudski odbori in sveti za šolstvo naj se predhodno temeljito seznanijo s problematiko razpisa, kakor tudi z načinom in tehniko razpisovanja.

Učni načrti se v naših šolah precej dosledno izvajajo, toda to še ne pomeni, da smo dosegli že najvišjo možno stopnjo. Predvsem naj bi pri izvajanju učnega načrta ločili važno snov od manj važne, torej jedro snov od informativne. Poseben poudarek naj bi dali izvajanju učnega načrta zlasti pri predmetih tehnične vzgoje (rončo delo, fizika, kultura, glasba itd.), ki do sedaj niso bili enaki drugim, pa jih je reforma enako vrednotila z ostalimi.

Ze nekajkrat je bilo načeto vprašanje: kaj pa društva učiteljev? Na nekaterih področjih našega okraja se delo teh društev prav nič ne pozna, pa tudi Zveza učiteljskih društev našega okraja ne posveča skrbni aktivizaciji teh društev. Naj služijo te vrstice kot vzpodbuda in opozorilo vsem, ki so odgovorni za delo teh društev, saj so v prvi vrsti poklicana, da pedagoško in strokovno usmerjajo učiteljski kader, pa tudi delo občinskih svetov in okrajnega sveta za šolstvo bi bilo z njihovimi umestnimi sugestijami in aktivno pomočjo lahko plodnejše!

Spet nas je presenetil sneg

Ceprav je že vse kazalo, da je letošnja zima vzela slovo, nas je v petek spet presenetil sneg. To pot nas je že četrtrič pobelila snežna odeja.

PABERKI PO SVETU

PROTEST

Tekmi v oborožitvi ves svet odgovarja s protesti in demonstracijami, ki se vrste druga za drugo. Vsekakor je to dejstvo zelo močno orožje vseh tistih, ki nimajo mesta za okroglo mizo. Pred nekaj dnevi je tudi Bonn, kot vsi tisti, ki podpirajo politiko oboroževanja, dobil dokaj resno svarilo, katerega so dali oni, ki poganjajo sicer močan, a tudi kompromitiran Kruppov stroj. 500 rudarjev Kruppovega rudnika »Helle« je demonstriralo pred vhodom v rudnik proti atomski oborožitvi Bundeswehra. S svojimi podpisali so se pridružili učenjakom iz Göttingena, ki zahtevajo takojšnjo ukinitve nuklearnih eksperimentov. Rudarji »Helle« so tudi energično zahtevali osvojitve poljskega načrta o neatomski zoni. Toda kljub takšnemu razpoloženju, ki vlada med preprostimi nemškimi prebivalstvom, uradni krogi Bonna odbijajo to tako popularno idejo. Ali bodo še dolgo vztrajali pri svoji trmoglavosti, ne moremo reči. Jasno pa nam mora biti, da bo slej ko prej zmagala večina.

BLAGOSLOVITEV RADIA

Vatikanska kongregacija obredov je sprejela posebno besedilo, ki ga bodo izgovarjali duhovniki pri blagoslovitvi — radia. Omenjeno besedilo bo imelo seveda tudi svoj prostor — to oficijel — v rimskem ritualu.

Doslej je cerkev blagoslovljala hiše, hleve, konje, in govedo, odslej pa tudi — radio-aparate.

Morda zato, da bodo bolje funkcionirali? Ali pa zato, da njihovi lastniki ne bi na blagoslovljenih sprejemnikih poslušali tisto, kar blagoslov ne dovoljuje.

Vsaka pripomba k temu bi bila odveč. Lahko pa bi rekli, da je to dejstvo vse prej kot resno — morda prav smešno.

UZALJENI PRINC

Monacovski princ Rainer III. je močno uzaljen. V enem izmed pariških tednikov je bila objavljena vest z naslovom: »Sta Rainer in Ali Kan izgubljena?« in z vsebino, da je suveren Monaca v takšnih finančnih škripcah, da ga je moral znan posestnik številnih pomorskih ladij, Aristotel Onassis, vzeti v svojo oskrbo. Onassis že dlje biva v Monacu in je tudi lastnik znamenite igralnice v Monte Carlu.

Polnomočni minister Monaca v Parizu Jean Duhamel je protestiral pri francoskem ministru za zunanje zadeve. Ta je sklical sodišče, ki je zadevo raziskalo in uredilo vse potrebno s tedičnikom, ki je objavil to vest.

Odgovor: Princ ni v oskrbi Onassisa. Kako pa je v resnici: Monaco in princ živita od igralnice, le-ta pa je — Onassisova.

IZDAJA CASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 — TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA NAROČNINA 50 DIN

V prvi polovici tedna močna pooblačitev in nevarnost obilnih padavin. Proti koncu tedna jasno in toplo pomladansko vreme.

LJUDJE IN DOGODKI
DOSLEDNI SAMI SEBI

Najnovejši intervju predsednika Tita s sodelavcem ameriškega časopisa »New York Times« je zbudil širok odmev v svetu. V vrsti vprašanj, ki jih je ameriški novinar zastavil našemu predsedniku, je zajeto gledanje Jugoslavije na najvažnejše probleme današnjega sveta.

Politika Jugoslavije je sicer znana: to je politika, ki temelji na načelih miroljubnega sožitja; na nevmešavanju, spoštovanju neodvisnosti drugih držav, enakopravnem sodelovanju in miroljubnem reševanju vseh spornih vprašanj. Toda mednarodni položaj se vseeno spreminja; zato je treba vedno znova oceniti nastalo situacijo in zavzeti jasno in nedvoumno stališče do trenutno najbolj perečih problemov. Prav zato je vsaka izjava predstavnikov jugoslovanske vlade, predvsem pa predsednika Tita deležna najširše mednarodne pozornosti. To tembolj, ker Jugoslavija zavzema v mednarodnem razmerju sil neodvisen položaj. Medtem ko je za države, ki so vključene v ta ali oni blok, običajno jasno, da imajo istovetna gledišča in ta zaradi svojega enoličnega ponavljanja niso zanimiva za široko javnost, pa dežele izven blokov s svojimi izvirnimi gledanji vedno zanimajo svet. Za Jugoslavijo velja to tembolj, ker je v svojih predlogih, pobudah in ukrepih vedno na tleh stvarnosti in se ne prepušča nerealnemu idealizmu.

Vse to odseva tudi zadnji intervju predsednika Tita. V vsakem

vprašanju lahko zasledimo dosledno privrženost Jugoslavije ideji miroljubnega sožitja. So sicer dežele, ki formalno prav tako priznavajo vsa ali vsaj nekatera teh načel, toda le takrat, kadar jim to koristi. Tega za našo državo ne moremo reči. Jugoslavija je dosledna v svojih načelih zunanje politične dejavnosti tudi takrat, kadar ji to ne prinaša nobenih koristi, ampak ji morda včasih celo škoduje. Prav zato predsednik Tito govori, da smo se odrekli ameriški vojaški pomoči, ker ni bila več v skladu z našo zunanjo politiko. Priznali smo Vzhodno Nemčijo, ker menimo, da moramo sodelovati z vsemi deželami brez razlike, čeprav smo s tem tvegali prekinitev diplomatskih odnosov z Zahodno Nemčijo.

Politika sožitja se izraža tudi v zaskrbljenosti, ki jo izpričuje Jugoslavija zaradi nekaterih ukrepov v svetu, ki zastružijo mednarodni položaj. Predsednik Tito se je s tem v zvezi posebej dotaknil graditve raketnih oporišč v sosednji Italiji. Podprl pa je zamisel o ustanovitvi področja brez atomskega orožja v Srednji Evropi, kot ga predvideva poljski predlog (Zahodno in Vzhodno Nemčijo, Češkoslovaško in Poljsko), pa tudi širšo inčičo z Italijo, saj bi tak spozrazum znatno ublažil sedanjo napetost in odprl pot tudi drugim sporazumom.

Takšna aktivna stališča, kot jih je izrazil predsednik Tito do važnih mednarodnih vprašanj, so do-

cela v skladu z živahno zunanje-politično dejavnostjo jugoslovanske diplomacije. Politika miroljubnega sožitja namreč ne pomeni, da se hoče Jugoslavija zabubiti sama vase in da noče videti vseh bolečih vprašanj okrog sebe. »Za katerokoli državo je nemogoče, da bi bila nevtralna,« pravi predsednik Tito. »Vsaka brezbržnost in nevtralnost lahko svetovni skupnosti več škoduje kakor koristi.« Če pa neka država ni nevtralna, to še ne pomeni, da mora biti v enem ali drugem vojaško-političnem bloku. Nasprotno, prav položaj izvenc blokovskih spon še bolj omogoča, da države delujejo za »okrepitve miru in za razvijanje dobrih stikov med vsemi deželami.«

Med vprašanji ameriškega novinarja so bila taka, na katera predsednik Tito ni hotel odgovoriti. To pa zato, ker kot pravi sam predsednik, ne želi »dajati odgovorov, ki bi mogli količkaj prispevati k poslabšanju stikov s katerokoli deželo.« Tudi ta obzirnost je popolnoma v skladu z vso jugoslovansko politiko dobrih in prijateljskih odnosov z vsemi državami. Odgovori predsednika Tita sicer zajemajo pester spored najrazličnejših živih mednarodnih vprašanj, toda v vseh se zrcali dosledna jugoslovanska zunanja politika. Prav zato bo tudi ta intervju eden pomembnih dokumentov o pozitivni jugoslovanski dejavnosti na mednarodnem področju.

MARTIN TOMAŽIČ

naša kronika

PREDVOLILNO ZBOROVANJE
V BLEJSKI OBČINI

Tudi v blejski občini so se te dni pričela predvolilna zborovanja. Minuli četrtek je več sto volivcem Bleda govoril poslanski kandidat za Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine, Vinko Hafner. Zelo pripriljivo in stvarno je analiziral dosedanja gospodarska in politična razvoja pri nas, pokazal je postopni porast proizvodnje in narodnega dohodka, ki se je občutneje povečal zlasti leta 1957. Govoril je tudi o značilnostih družbenega plana in o vlogi ljudskega poslanca. Tovariš Hafner je med drugim opozoril tudi na gradnjo ceste Ljubljana—Zagreb ter na njen pomen pri razvoju domačega turizma, saj bo s tem odprta nova zveza južnih krajev z Gorenjsko.

V prihodnjih dneh se bodo v blejski občini izvršila še naslednja predvolilna zborovanja. 13. marca bo na Bledu zborovanje za mlade volivce, 14. marca na Bohinjski Beli, 17. marca v Sp. Gorjah, 18. marca v Podhumu in Zasiplu in 20. marca v Ribnem. Predvolilno zborovanje v Zg. Gorjah, ki je bilo napovedano za danes, je preloženo na poznejši čas.

jb.

UČITELJEM IN PROFESORJEM
STA V KRANJU GOVORILA
POSLOVNA KANDIDATA BORIS
ZIHERL IN SLAVICA ZIRKEL-
BACH

Društvo učiteljev in profesorjev — Kranj je imelo v soboto popoldan na osemletki France Peresherem v Kranju predvolilno zborovanje. Pred nabito polno dvorano sta posvetnim delavcem govorila poslanski kandidat za Zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine Boris Ziherl in prof. Slavica Zirkelbach, ki kandidira za poslanca v Republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije. Medtem ko je tov. Slavica Zirkelbachova govorila o najboljših perečih vprašanjih šolstva, je tov. Boris Ziherl govoril o položaju žene v današnji družbi, o družbenem samoupravljanju, o vprašanju demokratične kontrole vseh nad družbenim upravljanjem, o anarhičnem individualizmu ter perspektivah našega gospodarskega razvoja.

PREMAJHNA DVORANA

V Podjubilju je bil v soboto zvečer zbor volivcev, ki so ga je udeležilo 220 volivcev. Govoril je kandidat za Republiški zbor Ljudske skupščine LRS Franc Popit. Med razpravo so volivci pokazali največje zanimanje za vprašanja zunanje politike naše države, dalje razvoj kmetijstva in vprašanja delovne sile v združenjih.

Tamošnje žene so tov. Franca Popita po zborovanju povabile na proslavo praznika žena.

POSLOVNA KANDIDAT FRANC
POPIT JE GOVORIL V JELEN-
DOLU

V soboto popoldne je bilo v Jelenolu pri Trčiču predvolilno zborovanje. O ekonomski politiki Jugoslavije in perspektivnem razvoju našega gospodarstva je govoril 65 volivcem tov. Franc Popit, poslanski kandidat za Republiški zbor Ljudske skupščine Slovenije. Zborovanju sta prisostvovala tudi poslanska kandidata Rudi Horvatič za Zbor proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine in tov. Milan Ogris za Zbor proizvajalcev Republiške ljudske skupščine.

Volivci so bili med razpravo zelo živahni, na številna vprašanja, o plačah, normah, cenah, socialnih vprašanjih in podobno pa jim je odgovarjal tov. Franc Popit.

TOV. FRANC POPIT MED
VOLIVCI V LEŠAH

V nedeljo dopoldan je bilo v Lešah pri Trčiču predvolilno zborovanje, na katerem je govoril poslanski kandidat za Republiški zbor Ljudske skupščine LRS, tov. Franc Popit. Na nekatera vprašanja volivcev lokalnega značaja sta odgovarjala poslanska kandidata Rudi Horvatič in Milan Ogris.

PROSLAVA PRAZNIKA ŽENA
TUDI ZA OTROKE IN BOLNIKE

Ravnateljstvo osemletke na Jesenicah je priredilo proslavo Dneva žena tudi za otroke. Vabilu k sodelovanju se je odzvala jeseniška glasbena šola in priredila v soboto v dvorani Delavskega doma glasbeni nastop. Glasbena šola je priredila koncert tudi za bolnike jeseniške bolnišnice.

U.

v nedeljo smo zabeležili

S PREDVOLILNEGA ZBOROVANJA V POLJANAH

Poljane, 9. marca. — Danes je bilo tudi v Poljanah v Poljanski dolini predvolilno zborovanje, ki se ga je udeležilo 60 ljudi. Zborovanja se je udeležil poslanski kandidat za Republiški zbor Ljudske skupščine LRS, Stane Prezeli, ki je govoril o mednarodni politični situaciji in o gospodarskem razvoju pri nas, del govora pa je posvetil kmetijskemu razvoju Poljanske doline. Pretežni del razprave, v katero so volivci zelo živahno posegali, pa je bil posvečen razvoju kmetijstva v hribovitih predelih Poljanske doline, kjer je obdelovanje zemlje s poljedelskimi stroji zelo oteženo ali docela onemogočeno.

OBČNI ZBOR KZ HOTAVLJE
IN SEVODNEJ

Hotavlje, 9. marca. — Včeraj sta imeli KZ Hotavlje in Sevodnje občni zbor, ki se ga je udeležil tudi poslanski kandidat za Republiški zbor Ljudske skupščine LRS, Igor Peternej. Občni zbor je bil posvečen razvoju kmetijstva v Poljanski dolini in posebej razvoju obeh zadrug.

PRITEGNILI BODO SE VEČ
KRVODAJALCEV

Kokra, 9. marca. — Danes je imela osnovna organizacija RK Kokra v restavraciji kamnoloma v Kokri svoj redni letni občni zbor,

ki je zelo dobro uspel. Ta organizacija je bila vse preteklo leto dokaj marljiva, plodni zaključki zbora pa kažejo, da tudi v prihodnje ne bo drugače. Sklenili so, da bodo povečali število članstva in krvodajalcev za bolnišnico TBC na Golniku, dalje so govorili o gradnji malih asanacij, o splošnem izboljšanju higiensko-zdravstvene službe itd. Po zboru so navzočim predvajali še zdravstvene filme, ki so jih bili zelo veseli.

an

ZAKLJUČILE SO GOSPODINJSKI
TEČAJ

Senčur, 8. marca. — V soboto so v Senčurju zaključili gospodinjski in kuharski tečaj, ki ga je pred tremi meseci organiziralo DPD »Svoboda« Senčur za žene, dekleta in pionirke. Ob koncu so tečajnice organizirale tudi razstavo kuharskih in ročnih del. Tečaj je dobro uspel, kar je pokazala tudi razstava, ki si jo je do nedelje ogledalo več sto domačinov in okoličanov. Tečajnice so v počastitev Dneva žena, priredile tudi proslavo z bogatim kulturnim spredom.

an

»POVEJ, KAJ ZNAŠ« TUDI
NA JESENICAH

Jesenice, 9. marca. — Svoboda Jesenice je sklenila poskrbeti tudi za razvedrilo članstva in ostalega občinstva. Priredila je nekaj uspešnih veselih večerov, v soboto pa

je priredila enega najuspešnejših kulturno-zabavnih večerov. Program prvega dela je izvajala jeseniška glasbena šola, v drugem delu pod naslovom »Pokaži, kaj znaš«, pa je odgovarjalo več ekip na tri vprašanja. Za zmagovalce so bile pripravljene tudi tri nagrade, in sicer 3 tisoč, 2 tisoč in tisoč dinarjev. — Nedvomno je, da bo jeseniška Svoboda s prirejanjem takih večerov privabila v svojo dvorano vedno več gostov, hkrati pa bo povečala število svojih članov. Menimo, da je Svoboda Jesenice prvo prosvetno društvo, ki je uvedlo tovrstne prireditve.

P. U.

SKUPŠČINA GNP
V PODZVEJNI LIGI
LE 4 MLADINSKA MOŠTVA

Kranj, 9. marca. — V soboto je bila v Kranju 10. redna letna skupščina Gorenjske nogometne podzveze. Poleg številnih delegatov se je skupščine udeležil tudi delegat Nogometne zveze Slovenije, tov. Obersnel. Iz poročila sekretarja Pavla Novaka smo slišali, da združuje podzveza 19 klubov oziroma sekcij TVD »Partizan«. V tej organizaciji je včlanjeno skupno okrog 700 nogometašev. V živahni razpravi so mnogi govorili o tekmovanju mladinskih moštvo, katerih je danes na Gorenjskem vse premalo, saj tekmujejo v podzvezni ligi le 4 moštva. Delegati so zato izrazili željo, da bi podzveza organizirala več mladinskih turnirjev, saj so bila do sedaj mladinska moštva zelo zastopljena. Videti pa je, da temu ni kriva le podzveza, temveč tudi uprave klubov, ki vse premalo skrbijo za naraščaj. Razpravljali so tudi o novem načinu tekmovanja, kajti le-to je prineslo Gorenjski nogometni podzvezi nekatere spremembe.

Z.

ODBOJKARJI IZ ZIROVNICE
ZMAGOVALCI

Kranj, 9. marca. — V Kranju je bil danes turnir v odbojki TVD »Partizan« z Gorenjske, katerega pa so se udeležile le tri ekipe. Prvo mesto je osvojila Zirovnica pred Stražiščem in Kranjem, ki je s tem osvojila tudi pokal Okrajne zveze Partizan za Gorenjsko.

A. K.

V SMRTI ZARADI DUŠEVNE
RAZVRANOSTI

Železniki, 9. marca. — Prebivalce Ostrega vrha je v soboto zjutraj vznemirila vest, da si je 46-letna delavka Frančiška Čemažar, stanujoča na Ostrem vrhu, vzela življenje. Pokojno Čemažarjevo so ta dan ob 8. uri našli na podstrešju domače hiše. Komisija tajništva za notranje zadeve, ki je prispela na kraj samomora, je ugotovila nekatere podrobnosti in sodi, da si je Čemažarjeva vzela življenje zaradi duševne neuravnovesenosti.

MALA ANKETA • MALA ANKETA • MALA ANKETA

O NAGRAJEVANJU V GOSTINSTVU

Tovariše v nekaterih gostinskih podjetjih smo vprašali, kaj sodijo o predlogu, po katerem naj bi gostinski osebje nagrajevali po doseženem prometu, kar naj bi zamenjalo nestimulativni sistem rednih mesečnih oziroma urnih tarifnih postavk. Prejeli smo takale odgovore:

Franc Črv, predsednik DS Grand hotela Toplice, Bled: »Nedvomno bi bilo nagrajevanje po učinku bolj stimulativno kot je nagrajevanje po času; težava bi bila le v določitvi pravičnega merila za učinek. Če bi vzeli za merilo promet, bi lahko prišlo do nepravilnih razlik: natakar, ki je nesel na mizo liter vode, je opravil enako delo, kakor njegov tovariš, ki je postregel gostom pri sosednji mizi z litrom vina. Zato bi bilo najbrž moč nagrajevati po učinku kvečjemu po skupinah (strežba, kuhinja, hotel itd.). Nujno pa bi bilo treba tak sistem pred uresničitvijo dobro proučiti, da ne bi prišlo do nepričakovanih nesorazmerij.«

Maks Jakhel, predsednik DS »Krim«, Bled: »Po mojem mnenju je nunjo, da dobi vsak delavec svojo fiksno minimalno plačo ne glede na promet, ki ga je podjetje ustvarilo in ki je že tako in tako z zakonom zagotovljena. Za večjo stimulacijo pa smatram, da bi bilo vsekakor koristno, da bi se variabilni del plače določal po doseženem delovnem

učinku, ki je razviden iz doseženega prometa. Kako bi ta variabilni del plače delili med posamezne delavce, pa bi seveda moral v podrobnostih določiti tarifni pravilnik za vsako podjetje posebej, upoštevajoč specifičnost posameznega delovnega mesta in predanost, ki jo posameznik kaže v svojem delu.«

Jože Markelj, direktor hotela »Evropa«, Kranj: »Z gotovostjo trdimo, da je to v gostinstvu problem številka ena, ker se nanj vežejo malone vsi ostali problemi. Brez pomisljanja je treba reči, da je plačevanje po delovnem učinku edini prijem, s katerim je moč doseči kulturno, hitro in solidno postrežbo, kvaliteto, odnos do gostov, do dela, do imovine. V gostinstvu v tujini je ravno plačni sistem eden glavnih faktorjev za formiranje konkurenčnih cen. Upoštevati moramo, da je v večini gostinskih obratov do 30% in več neefektivnih ur, ki se morajo plačati, zaslužena pa ni bilo nič. To delo je vkalkulirano v končni ceni. Gostinstvo se teh neefektivnih ur spriče specifičnosti dela (če ni gostov, ni dela, ni zaslužka) ne more znebiti; če pa nekdo za nedelo dobi plačilo, trpi to nekdo drug, in to je potrošnik. Ne zahtevamo plačevanja vseh ur, ki jih nekdo v delu ali nedelu prebije na delovnem mestu, pač pa ob vsaki priliki predlagamo uvedbo oziroma izpopolnitev plačevanja po učinku.«

Sklep o načelih in smernicah za razvoj kmetijstva in gozdarstva pri izdelavi perspektivnega plana

OLO Kranj je v cilju konkretizacije resolucije Zvezne ljudske skupščine o perspektivnem razvoju kmetijstva in gozdarstva na seji obeh zborov dne 4. marca 1958 razpravljalo o

Kmetijsko združništvo

Območje kranjskega okraja, ki obsega večji del Gorenjske, ima izrazito alpski značaj. Več kot polovico površin pokriva gozd, le eno tretjino je kmetijske zemlje, od te pa pičla polovica sposobna za obdelavo. V zasebnem lastništvu je 88,5% obdelovalne zemlje, ki je razdeljena med 16.346 zemljiških gospodarjev, tako da na eno gospodarstvo odpade povpr. komaj 0,87 ha orne zemlje. Skoraj vsa posestva so močno razparcelirana. Na njihah pridelujejo številne kulture in poljščine, ki služijo v glavnem samooskrbi, zato nastopajo le skromni tržni viški. Tudi živinoreja je zaradi slabe krmske baze in nizke produktivnosti živine v primerjavi z naprednimi deželami ekstenzivna. Tak način gospodarjenja, za katerega je značilna še velika uporaba delovne sile in skromna proizvodna sredstva, ni racionalen, ker onemogoča vsako načrtnost, uvedbo pravilne organizacije dela in mehanizacije ter ostalih ukrepov, ki so potrebni za povečanje proizvodnje in dohodkov delovnega kmeta. Vse to narekuje potrebo, da se sedanji način proizvodnje opusti in nadomesti s sodobnejšim. V dosedanjem družbenem razvoju so že nastale ustrezne organizacijske oblike, ki omogočajo, da se ob socialistični razširjeni reprodukciji uporabijo in racionalno izkoristijo sodobna tehnična sredstva za proizvodnjo ne le na socialističnih posevkih, temveč s posredovanjem zadrug tudi na površine zasebnih proizvajalcev.

Socialistična preobrazba vasi in napredek kmetijstva, ki je v kranjskem okraju tesno povezano z gozdarstvom, predstavljata enotni in nedeljivi proces. Tudi v naših pogojih lahko edino socialistična kooperacija, to je sodelovanje med kmetom in drugo v obojestransko korist, prinese kmetijstvu korenito izboljšanje. Pri tem se bo izboljšal položaj delovnega kmeta, obenem pa ustvarjali socialistični odnosi na vasi. Ob razvijanju kmetijske zadruge s pomočjo primerne investicije družbenih sredstev v kmetijske stroje in druga proizvodna sredstva, bo omogočen prehod od maloposestniške razdrobljenosti zemlje k višji družbeni obliki gospodarjenja. Tako se bo na svoj način spreminjalo podedelje in sedanje zastarelo kmetovanje v moderno, socialistično obratovanje, brez poseganja v privatno lastnino zemlje.

Za razvijanje sodelovanja med kmetom in zadrugo pa je potrebna organizacijsko močna kmetijska zadruga, ki bo v stanju zagotoviti, da bodo sredstva, vložena v kmetijstvo, kar naj-sodobnejše izkoriščena in zagotavljalna čedalje širšo socialistično reprodukcijo, ne pa služila za osebno potrebo. V naših zadrugah so namreč še vedno prav pogoste tendence, da upravni odbori stojijo na pozicijah starih delovnih načinov in često podležijo pritisku maloposestniške sebičnosti, pri čemer družbena sredstva služijo utrjevanju maloposestniške zavesti. Tako stanje je vsekakor posledica pomanjkljive gospodarske politične orientacije odgovornih zadrugnih organov glede vloge, ki zadrugi pri socialistični graditvi države pripada.

Posebno pomembno vlogo morajo v zadrugi odigrati organi zadrug, upravnik in ostalo strokovno osebje, ki morajo postati nosilci koristne socialistične družbe in organizatorji pri uvajanju socialistične kooperacije. Zato mora biti plačevanje strokovnega osebja v zadrugi vezano na dosežene proizvodne uspehe.

Za dosedanje oblike kooperacije, ki obstojajo v kranjskem okraju (pogodbena proizvodnja, oskrba članov z reprodukcijskim materialom, odkup, strojne usluge itd.), je značilno, da kmetijske zadruge le malo posegajo v nam proizvodni proces. Tak način sodelovanja ne zagotavlja zadostnega povečanja proizvodnje in znižanja proizvodnih stroškov, niti ne omogoča zadrugi tisto akumulacijo, ki jo potrebuje za razširjeno reprodukcijo. Socialistične odnose na vasi bo

stanju kmetijstva in gozdarstva ter sprejel naslednje smernice in načela, ki naj služijo kot osnova pri izdelavi perspektivnega plana kmetijstva in gozdarstva v kranjskem okraju:

mo dosegli le, kadar bodo za druge vodile proizvodnjo kot socialistične gospodarske organizacije in povezale individualnega proizvajalca v enotno blagovno proizvodnjo na vasi.

Fospešen razvoj gospodarstva, vezan na razvoj socialističnih odnosov na osnovi sodelovanja (kooperacije), načrtna proizvodnja in smotno izkoriščanje zemljišč, zahtevajo v okviru zadrugne organizacije sposobno strokovno službo. Strokovnjak mora biti v teh pogledih strokovno-tehnični vodja in organizator, skratka udeležen v proizvodnji. Zato je potrebno, da je čim več strokovnjakov na delovnih mestih pri osnovnih proizvodnih enotah.

Da bi zadruga organizacija mogla izvršiti odgovorne naloge, ki se pred njo postavljajo, je potrebno:

1. Kmetijske zadruge

S političnim vzgojnim delom je treba zagotoviti, da bo zadrugnim upravnim organom jasna perspektiva razvoja kmetijstva. Gospodarsko močne zadruge v glavnih proizvodnih področjih, si morajo zagotoviti lastnega kmetijskega strokovnjaka, več manjših zadrug pa enega skupnega. Treba je, da se del strokovnega kadra v operativni usmeri na delo h kmetijskim zadrugam, za bodoče pa zagotovijo tudi strokovnjaki s štipendiranjem na nižjih, srednjih in visokih strokovnih šolah. Kmetijske zadruge je treba organizacijsko krepiti s tem, da se utrdi delo upravnih organov. Zadruge so dolžne skrbeti za dobre usluzbenice, ki naj bodo strokovno izobraženi. Upravni odbori zadrug naj tem uslužbenicem omogočijo uspešno delo.

Postopno je treba v zadrugah, vzporedno z naraščanjem kmetijske proizvodnje, ukinjati vso splošno trgovino in druge ne-kmetijske dejavnosti. Zadruge morajo za svoje področje ugotoviti proizvodno kapaciteto, da bi mogle pristopiti k izdelavi realnih gospodarskih načrtov in da bi poznale možnosti za uvajanje mehanizacije in racionalne proizvodnje. Strokovnjaki poslovnih zvez so jim dolžni pri tem nuditi vso pomoč.

Investicijsko dejavnost zadrug je treba usmerjati predvsem v namene, ki služijo neposredno povečanju kmetijske proizvodnje: za nakup strojev, gradnjo skladišč za kmetijske pridelke in reprodukcijski material, predelovalne obrate, zbiralnice mleka, osemenjevalne postaje, gradnje zadrugnih pitališč, za izvajanje melioracij, za skupne nasade in podobno. Pri tem naj zadruge kooperirajo tudi s sosednjimi zadrugami in poslovnimi zvezami, da bodo investicije koristne širšemu področju.

Zadruge naj nabavljajo popolno mehanizacijo (traktorje s priklučki), s pomočjo katere bodo v kooperaciji lahko zagotovile pravčasne usluge in povezovalne individualnega kmeta v organizirano zadrugno proizvodnjo. Z uvedbo mehanizacije občutno znižalo število konj v korist molznih krav. Da bodo vsi stroji imeli največji učinek, je potrebno vzporedno združevati parcele ter uvajati skupne kolobarje itd. Občinski ljudski odbori so dolžni pomagati proizvajalcem in zadrugam povsod, kjer bodo zaprosili za pomoč pri arondaciji in komasaciji.

Občine naj zadrugam ponovno ocenijo zastarele stroje, ki ne služijo več svojemu namenu, da bi jih tako razbremenile previšoke amortizacije, ki jo od teh strojev plačujejo.

Zlasti občinski ljudski odbori, poslovne zveze in Okrajna zadruga zveza, so dolžni v bodoče dati kmetijskim zadrugam več konkretne pomoči.

2. Kmetijske proizvajalne poslovne zveze

Utrditi je treba kmetijske proizvajalne poslovne zveze, ki so dolžne razširjati obstoječo in razvijati novo blagovno proizvodnjo ter v njihovo dejavnost vključiti oskrbo kmetijskih zadrug z reprodukcijskim materialom in odkupom, gospodarsko poslovno zvezo pa ukiniti.

Sedanje kmetijske proizvajalne poslovne zveze je potrebno delno reorganizirati in sicer tako, da bodo postale zaključene teritorialne enote v skladu z gospodarskimi potrebami in zahtevami kmetijskih zadrug - ustanoviteljic. V okviru kmetijskih proizvajalnih poslovnih zvez je treba organizirati pospeševalne strokovne odbore, katerih število naj bo v skladu z dejanskimi potrebami.

Kmetijski strokovnjaki pri kmetijskih proizvajalnih poslovnih zvezah naj bodo nagradjeni po uspehih, doseženih v proizvodnji.

Pospeševalna služba si mora organizirati po potrebi učinkovito servisno službo, ki bo delovala na lastnem ekonomskem računu in bo v stanju zagotoviti nemoten tehnološki proces proizvodnje. Ustvariti si mora dobro povezavo z okrajno zadrugno zvezo ter znanstvenimi institucijami: fakulteto, kmetijskim inštitutom, republiško zadrugno zvezo itd. Strokovnjaki kmetijskih proizvajalnih poslovnih zvez morajo pomagati tudi državnim kmetijskim posevkom svojega območja pri organizaciji napredne proizvodnje. Glavno pomoč pa morajo nuditi kmetijskim zadrugam, jim pomagati pri izdelavi gospodarskih načrtov, pri uvajanju kooperacije itd. ter po potrebi organizirati tudi lastne proizvodne dejavnosti.

Pomanjkanje kmetijskih strokovnjakov in pomanjkljiva izobrazba kmetijskih proizvajalcev postaja danes ovira za hiter napredek kmetijske proizvodnje in za uvajanje novih odnosov na vasi.

Do sedaj se je vzgoji in izobraževanju strokovnih kadrov za kmetijstvo posvečalo premalo skrbi. V kmetijskih zadrugah je zaposlenih samo 6 kmetijskih tehnikov, na desetih socialističnih kmetijskih posevkih in kmetijskih šol v Poljčah pa skupaj 8 tehnikov. Tako stanje kadra v kmetijstvu narekuje potrebo, da si kmetijske zadruge in socialistična posestva zagotovijo strokovnjake s štipendiranjem na Srednji kmetijski šoli v Mariboru in na kmetijski fakulteti, za potrebe specialnosti posameznih panog pa naj štipendirajo absolvente kmetijskih gospodarskih šol na specialnih nižjih kmetijskih šolah.

Kmetijske zadruge si morajo zagotoviti tudi sposobne in napredne člane v upravnih odbori in pospeševalnih odsekih. Zato naj absolvente kmetijskih gospodarskih šol pošiljajo v kmetijsko šolo v Poljčah, ki bo v bodoče vzgajala predvsem zadrugne delavce in proizvajalce. Da bi šola v Poljčah mogla postati središče kmetijskega izobraževanja na Gorenjskem je potrebno urediti statut šole in kmetijsko posestvo, ki služi kot delovnišče za praktični pouk učencev. Šola je treba opremiti z učili, urediti šolsko strokovno knjižnico, namestiti na šoli manjkajoče strokovnjake ter zagotoviti sredstva za njeno neovirano delo.

Socialistična kmetijska posestva

Kljub dosedanjim uspehom s splošnim stanjem na socialističnih kmetijskih posevkih ne moremo biti zadovoljni. Da se odpravijo dosedanje pomanjkljivosti, ki jih ovirajo, da bi se razvila v zornice socialistične obrate, t. j. povečala in racionalizirala proizvodnjo in opravila pionirsko vlogo pri razvijanju socialističnih odnosov na vasi, je potrebno glede posameznih problemov ukreniti naslednje:

1. Ureditve zemljišč

Na socialističnih kmetijskih posevkih je treba z arondacijo zemljišč ustvariti pogoje za uspešno gospodarjenje. Arondacijske postopke je treba pospešiti. V letu 1958 mora biti arondacija na vseh posevkih zaključena, tako da bodo v tem letu lahko posestva obdelovala že vse arondirane površine. Zagotoviti je treba, da bodo tudi lastniški pravni odnosi v zemljiški knjigi urejeni in da bodo vsa arondirana zemljišča prepisana na dejanske lastnike.

Izvesti je treba tudi komasacijo in arondacijo gozdov, ki so v sklopu socialističnih kmetij-

Pospeševalni službi je treba za organizacijo in izvajanje raznih akcij in ukrepov v kmetijstvu in za izboljšanje njenega dela, zagotoviti najnujnejša sredstva iz okrajnega kmetijskega sklada, vendar se je treba izogniti prevetli drobitvi teh sredstev.

3. Okrajna zadruga zveza

Za izboljšanje dela okrajne zadrugne zveze je treba v njeni organizacijski shemi izpopolniti naslednje:

V bodoče naj zadruga zveza obdrži le najnujnejše splošne kmetijske strokovnjake v cilju koordinacije pospeševalne službe in povezave posameznih panog. Ostali strokovnjaki naj se usmerijo na delo h kmetijskim proizvajalnim poslovnim zvezam, na kmetijske zadruge in na socialistična kmetijska posestva. Operativne naloge vseh panog je treba prenesti v pristojnost kmetijskih proizvajalnih poslovnih zvez in dosedanje pospeševalne odbore pri OZZ ukiniti.

Potrebno je, da okrajna zadruga zveza v bodoče posveti še večjo skrb pravilnejšemu usmerjanju investicij in razvijanju zadrugne kooperacije. Skupno z zadrugno hranilnico naj zadrugam v večji meri pomaga pri usposabljanju knjigovodskega kadra z instruktaži in občasnimi tečaji. Ustvariti si mora najnujnejšo evidenco med delom celotne zadrugne organizacije.

Šolstvo in kadri

Učni program šole je treba urediti tako, da bo obiskovanje enoletne kmetijske šole možno razdeliti tudi na dve zimski obdobji po 5 mesecev. Poleg kmetijske šole naj deluje tudi enoletna kmetijsko-gospodinjstva šola.

S tečaji in seminarji mora šola v Poljčah omogočiti usposabljanje in strokovno izpopolnjevanje upravnikov, knjigovodij, načelnikov odsekov in predsednikov kmetijskih zadrug, strokovnih delavcev na socialističnih posevkih, vodstva aktivna mladih zadrugnikov, traktoristov ter učiteljev in upraviteljev kmetijskih gospodarskih šol in starih kmetijskih strokovnjakov. Mladino, ki po končani šoli ostane na kmetijah, je treba usmerjati v kmetijske gospodarske šole. Da bi se vzgoja kmetijske mladine izvajala bolj uspešno in načrtno je potrebno, da občinski ljudski odbori ustanovljajo kmetijske gospodarske šole povsod, kjer so dani pogoji in jim za neovirano delo zagotavljajo potrebna materialna sredstva. Pri občinskih svetih za šolstvo naj se ustanovijo posebne komisije za kmetijsko šolstvo.

Kmetijske zadruge morajo občanom pri ustanavljanju šol in vpisu mladine pomagati in nuditi šolam materialno pomoč.

Učni program kmetijskih šol je treba še naprej izpopolnjevati in prilagajati potrebam, ki jih narekuje socialistični razvoj kmetijstva.

Urediti je treba šolske vrtove osemletk in osnovnih šol na podedelju ter že v osnovni šoli seznanjati otroke z osnovami kmetijstva.

3. Osnovna sredstva in investicije

Socialistična posestva je treba razbremeniti vsega inventarja, ki ne služi več v gospodarske namene in ga tudi ni mogoče odprodati, ker je tehnično zastarelo in neraben. Urediti je treba vprašanje vzdrževanja stanovanjskih zgradb, tako da se bodo popravila istih finansirala iz najemnine, in pristopiti k novogradnjam stanovanjskih poslopij za kmetijske delavce.

Posestva je treba oskrbeti s sodobnimi tehničnimi sredstvi in reprodukcijskim materialom, za gradnjo gospodarskih objektov pa zagotoviti potrebna finančna sredstva.

Investicijske kredite naj bi se posevkom odobrilo le na osnovi ureditvenih načrtov in investicijskih elaboratov, ki jih je treba izdelati za vsa posestva čimprej. Investicije je treba planirati na dokončno arondirano posestvo, posebno pozornost pa posvetiti ekonomičnosti novogradenj.

4. Proizvodnja

Z ureditvenimi načrti je treba doseči, da bodo posestva iz

splošnega tipa prešla na specializirano in načrtno proizvodnjo. Posestva morajo z ustreznimi agrotehničnimi ukrepi povečati in intenzivizirati krmsko bazo. Proizvodnost v živinoreji je treba dvigniti tudi z uvajanjem produktivnejših živali.

Tudi v rastlinski proizvodnji je treba posestva usposobiti, da bodo dosegala maksimalne pridelke pri posameznih kulturah in poljščinah z uporabo najbolj sodobnih agrotehničnih ukrepov. Pospeševalna služba je dolžna pri tem pomagati. Posestva so dolžna zagotoviti proizvodnjo semenskega blaga.

5. Računovodska in knjigovodska služba

S pomočjo organizacije občasnih tečajev v okrajnem merilu je treba knjigovodski kader na kmetijskih posevkih usposobiti, da bo postala računovodska in knjigovodska služba koristna pri upravljanju posestva. Upravni organi so dolžni posvetiti v bodoče organizaciji računovodske in knjigovodske službe več pozornosti in konkretne pomoči.

Kmetijska proizvodnja

1. Izkoriščanje zemljišč

Kmetijska površina se je od leta 1939 v okraju zmanjšala za 15% v korist gozdov in nerodovitne zemlje. Da se kmetijska zemljišča v bodoče zaščitijo je potrebno skrbeti, da se v nekmetijske namene (gradnje itd.) uporablja čim manj rodovitne zemlje, zlasti ne obdelovalne, katere je v okraju že itak malo. Na ravninskih področjih je treba preprečiti pogozdovanje kmetijskih površin. Pri tem naj se uporabljajo določila zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč ter zakon o komasacijah in arondacijah.

Nujno je, z melioracijami košenic in zamočvirjenih zemljišč in krčenjem gozdov v ravnini, obdelovalno površino povečati, da se nadomesti del tiste, ki je kmetijstvo vsako leto izgubi.

Za izboljšanje gospodarjenja na zemljiščih splošnega ljudskega premoženja je treba, da občinski ljudski odbori izvedejo naslednje ukrepe:

- na območjih, kjer so kmetijska posestva socialističnega sektorja, dodeliti zemljo posevkom in jo z arondacijo priklučiti njihovim kompleksom;
- v ostalih krajih pa je treba zemljišča SLP združiti v večje komplekse potom arondacije ali komasacije ter jih dodeliti v izkoriščanje kmetijskim zadrugam, ki bodo na njih organizirale kooperacije. Čim izdejo potrebna dopolnila je treba pristopiti k izvajanju zakona o gospodarjenju z bivšimi agrarnimi skupnostmi, ki so sedaj last SLP, in ločiti gozda od paš; — v krajih, kjer ni pogojev za nobeno od navedenih dveh rešitev, naj občinski ljudski odbori izjemoma posamezne parcele v času urejanja oddajo v najem ali pa odprodajo.

Tam, kjer privatna zemljišča zaradi pomanjkanja delovne sile ne bodo racionalno izkoriščena, je dolžnost OLO, da dosledno izvajajo določila zakona o racionalnem izkoriščanju zemlje. Zemljišča, ki jih posamezna individualna gospodarstva ne bodo mogla ali pa hotela racionalno izkoriščati, bo moral občinski ljudski odbor dati v obdelavo drugim kmetijskim proizvajalnim organizacijam.

2. Organizacija proizvodnje

Osnova racionalne in rentabilne kmetijske proizvodnje je, gojiti le tiste kulture in poljščine, za katere obstojajo najbolj ugodni ekonomski in naravni pogoji. Ker se kmetijska gospodarstva v našem okraju ukvarjajo z najrazličnejšo drobnoproizvodnjo, ne glede na naravne in tržne pogoje, je nujno z rajonizacijo usmerjati posamezne panoge kmetijske proizvodnje.

Zaradi povečanja blagovne proizvodnje in njene kvalitete ter rentabilnosti, bodo morala kmetijska gospodarstva in KZ v lastnem interesu in v korist družbe preiti na specializirano proizvodnjo v okviru rajonizacije. Na ta način bodo dosežene v posameznih pridelovalnih okoliših večje količine enotnih tržnih viškov, kar je pogoj za uspešno sodobno trgovino.

3. Poljedelstvo

Z uvajanjem organizirane proizvodnje s pomočjo kmetijskih zadrug bo treba istočasno spre-

minjati površine posameznih posevkov.

Zitne površine je potrebno še nadalje zmanjševati v korist pridelovanja njivske krme za živino. To velja predvsem za njivski rajon, kjer manjka travnikov. Nadaljnje zmanjšanje površin pod žiti naj bi šlo v korist povečanja rentabilnejših, intenzivnejših posevkov in nasadov, kot so povrtnine in jagodičevje, ki dajo na hektar večji dohodek. Sedanja površina žit, ki zavzema 45% skupne orne površine, se lahko zmanjša toliko, da bo zavzemala tretjino orne površine, to je toliko, kolikor je potrebno zaradi plodoreda. Tako zmanjšanje površine žit naj se izvede povsod, kjer so pogoji za intenzivnejše kulture.

Povprečni hektarski pridelek žit je treba povečati in v ta namen izvajati vse sodobne agrotehnične ukrepe, predvsem setev izbranega semena žit, razkuževanja semen, uničevanje plevela ter zadostno in pravilno uporabo umetnih gnojil.

V okviru okraja je treba z razmnoževanjem izbranih semen in odgovarjajočih sort zagotoviti zadostno oskrbo s semenskimi žiti.

Krompir, kot glavni poljedelski tržni pridelek, zavzema več kot petino orne zemlje. Ta površina krompirja naj bi v prihodnjem v glavnem ostala, ker so v okraju izredno dobri pogoji za pridelovanje krompirja. Pač pa je nujno potrebno specializirati proizvodnjo krompirja v pridelovanje kvalitetnih jedilnih sort in v proizvodnjo krompirja industrijskih sort. Po istih namenih se mora specializirati tudi proizvodnja semenskega krompirja, ki naj se povečuje z ozirom na potrebe v okraju in vzporedno s povpraševanjem ter z možnostjo večje prodaje v druge okraje, republike in v tujino. Kot semenski krompir, tako je potrebno tudi jedilne in industrijske sorte potom pogodb in različnih odkupnih cen usmerjati proizvodnjo in zagotoviti prodajo, zaradi česar je organizirana proizvodnja v okviru kmetijske zadruge neobhodno potrebna.

Zboljšanje kvalitete semenskega krompirja je predvsem naloga postaje za selekcijo krompirja v Poljanah, ki naj vzgaja in odbira elitno seme vseh sort, ki pridejo v poštev za razmnoževanje po navedenih specializiranih namenih proizvodnje.

Vrtnin, razen krompirja, pridelujejo na trgu in so zaradi tega predrage. Zaradi stalne oskrbe trga s povrtnino po zmerani ceni je v okoliših potrošnih centrov nujno preiti na pogodbeno pridelovanje, pri čemer so mogoče razne oblike sodelovanja med proizvajalci in kmetijskimi zadrugami. Za oskrbo trga s povrtnino bodo morala mnogo bolj skrbeti tudi posestva socialističnega sektorja in to prvenstveno v lastnih trgovinah ali na tržnicah v glavnih potrošnih centrih.

Na njihah je treba pridelovati več kvalitetne krme za živino. Od raznih vrst detelj je treba dati prednost lucerni in jo širiti, kjer so zanje pogoji, ker daje največji pridelek in je najrentabilnejša. Glede njivskih po-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)
sevkov za sočno krmo je treba preiti na pridelovanje zelene koreze in jo silirati v mlečni zrelosti. Na račun strniščne ajde in namesto strniščne repe, ki je maloverna krma, bo treba uvajati saditev krmnega ohrovtja, krmne kolerabe in pese ter v večjem obsegu sejati ozimne klajnice za svežo krmo in za siliranje.

4. Travnate površine

Travnate površine, ki zavzemajo tri četrtine kmetijskih površin, so najbolj zanemarjena zemljišča v okraju in dajejo zato slabše pridelke. Dosedanje pridelke travnikov je treba občutno povečati, kvaliteto pa izboljšati s pravilnim gnojenjem in sodobnim načinom spravila, to je s pravočasno košnjo, sušenjem na sušilih ali v posebnih sušilnicah in siliranjem. Potrebno je v čim večjem obsegu uvajati pregonske pašnike, ker je to najrentabilnejši način izkoriščanja zemljišč za pridelovanje krme najboljše kvalitete.

Vse navedene ukrepe bo mogoče uspešno izvršiti s kooperacijo med zadrugo in kmetom in na posestvih socialističnega sektorja.

Tudi sedanje gospodarjenje z zemljišči bivših agrarnih skupnosti na pašnikih je ekstenzivno in neracionalno. Glavni vzrok za tako stanje je v tem, da ni bilo dovolj močne akcije, ki bi pospešila njihovo ureditev. Občine in zadrugne organizacije so posvečale zlasti skupnim pašnikom premalo pozornosti, zato tudi dosedanja obnova ni bila povsod pravilna in učinkovita.

Za ureditev planinskih pašnikov je najbolj nujno na osnovi zakona o gospodarjenju z bivšimi agrarnimi skupnostmi, čim izidejo potrebna dopolnila, izdelati predloge za določitev obsega in površine skupnih pašnikov, izdati o tem odločbe ter jih z odločbami dodeliti v trajno izkoriščanje kmetijskim zadrugam in posestvom. Za posamezne pašne obrate bo treba nato čimprej izdelati ureditvene načrte.

Pašnike bo treba s potrebnimi melioracijami in vpeljavo sodobnega obratovanja nato intenzivirati, za pašo neuporabne terene pa pogozditi.

Občinski ljudski odbori so dolžni zaostri kontrolno nad izkoriščanjem sredstev, ki izvirajo od poseka lesa na pašnih zemljiščih SLP, last bivših agrarnih skupnosti. Skladno s predpisi je treba ta sredstva vlagati le za namene, ki so predvideni v poravnanih melioracijskih programih.

5. Sadjarstvo

Tudi sadjarstvo je na Gorenjskem zanemarjeno. Sadno drevje je pretežno staro in izčrpano, tako da je skoraj v celoti potrebno obnove.

Na območju okraja je več obširnih področij, kjer so pogoji za intenzivno sadjarstvo zelo ugodni in kjer bi bilo lahko rentabilnejše od drugih panog. Zato naj se tu sadjarstvo razširi in pospešuje.

Za obnovo sadovnjakov in povečanje sadne proizvodnje je treba v racioniziranih sadnih okoliših pospeševati specializirano tržno proizvodnjo kvalitetnega sadja in jagodičevja na večjih kompleksih. Obnova naj poteka preko sadjarskih skupnosti v pogodbenem sodelovanju s kmetijsko zadrugo, ker bo le v velikih strnjajih nasadih pod strokovnim nadzorstvom mogoče izvajati potrebne tehnične ukrepe in sodobne metode dela. Zaradi visoke rentabilnosti in dobrih tržnih pogojev naj se v za to določenih okoliših hitreje in v večjem obsegu zasajajo nasadi jagodičevja, višenj ter ostalih, z racionizacijo določenih sadnih vrst.

Pri novih plantažnih sadovnjakih je treba saditi le tiste sorte jablan in hrušk, ki z ozirom na naravne pogoje in zahteve trga najbolj odgovarjajo in ki so v skladu s sadnim izborom.

Izboljšati bo treba sadne drevnice tako, da bodo le-te vzgajale zadostno število kvalitetnih, v sadnem izboru predvidenih plemen in sort sadnih dreves in sadik jagodičevja za potrebe obnove sadjarstva na Gorenjskem. Vzgojijo, zaradi česar je potrebno ukiniti številne majhne drevnice ter osnovati vočje. Poleg zdravstvenih kontrole je treba uvesti tudi komisijsko odbiranje in potrjevanje sadnih dreves pred prodajo.

V sadjarskih okoliših naj občine skupno za zadrugo pospeševalno službo izdelajo načrte za obnovo sadjarstva na podlagi kategorizacije zemljišč in to za nove nasade kakor tudi za ob-

stoječe. Pri tem je treba upoštevati določbe zakona o racionalnem izkoriščanju zemljišč ter zagotoviti učinkovito obnovo.

6. Zivinoreja

Različni naravni pogoji, različna struktura zemljišč v posameznih področjih okraja in oddaljenost do potrošnih centrov narekujejo potrebo, da zadrugne organizacije načrtno usmerjajo in specializirajo proizvodnjo tudi v zivinoreji.

Za doseg rentabilnosti v mlekarstvu je treba znatno povečati količinsko proizvodnjo in dvigniti maščobo mleka. V ta namen je potrebno zagotoviti zadostno in pravilno krmiljenje živine, izboljšati selekcijo in uvesti poskusno križanje naše rdeče cikaste pasme s produktivnejšimi pasmami govodi, da se zagotovi možnost hitrejšega povečanja molznosti ter izboljšanja oblika našega domačega goveda.

Povsod, kjer obstojajo objektivni pogoji, zlasti pa na socialističnih posestvih, je treba uvajati najproduktivnejšo živino.

S povečano proizvodnjo bo odkup mleka 2 do 3 krat večji od dosedanjega. Zato bo treba povečati in modernizirati obstoječe mlekarne in ustanovljati zbirališča ter posamezne postaje.

Pitanje mladega goveda za meso s lastnim pridelkom krme je rentabilno, pa tudi potrebe po taki živini so zelo velike. — Zato je treba v območjih, kjer so za to pogoji, bolj razširiti rejo mlade govodi za meso. V ta namen bo potrebno povečati pridelke krme, ki bo vsebovala zadosti beljakovin in zmanjšati zakol telet. Potom križanja s simentsko pasmo ali z drugo pasmo hitrorasnega goveda z umetnim osemenjenjem na podlagi pogodbe o reji križanca za zakol, bo zagotovljena tudi prodaja naše pasme govodi.

Konjereja se bo sicer morala vse bolj umikati mehanizaciji, vendar v precejšnjem delu okraja, predvsem v hribovitih krajih, traktor povsod ne bo mogel nadomestiti konja. Zato je treba pospeševati rejo konj pasme hafinger, ker je glede krme najmanj zahteven in zelo primeren za potrebe kmetijstva.

Praščijereja je trenutno od vse zivinorejske proizvodnje najrentabilnejša, še posebej pa hitra reja mesnatih prašičev (pršutarjev, bekonov). Zaradi velikega povpraševanja na domačem in tujem trgu po prašičih je treba razširiti rejo mesnatih prašičev povsod, kjer so za to pogoji. Kmetijske zadruge bodo z reji sklepale pogodbe za rejo in prodajo teh prašičev.

V praščijereji bo potrebno povečati število prašičev nemške oplenjene pasme, ki ima pogoje za izvoz. Zadruga pospeševalna služba bo morala skrbeti za selekcijo prašičev v rejskih centrih, kmetijske zadruge pa redno nabavljati odbrane rodovniške merjase.

Ovčjereja ni rentabilna, ker je pridelek volne na ovco premajhen. Za povečanje pridelka volne je za križanje domače jezerske ovce potrebno nabaviti ovne pasme merino-landschaf. — V manjšem obsegu je treba organizirati poskusno rejo ovac pasme karakul za pridobivanje krzna.

Kokošjereja je treba intenzivirati z ustanavljanjem kokoških farm na socialističnih kmetijskih posestvih in na kmetijah v kooperaciji s kmetijsko zadrugo. Razširiti je treba tudi rejo piščancev za cvrtje.

Za povečanje proizvodnje jaje in rentabilnosti kokošjereje je potrebno zagotoviti pravilno prehrano in nego kokoši, pravočasno izločanje starejših kokoši, za rejske centre pa nabavljati selekcionirane kokoši in petelinke. Iz rejskih centrov je treba s pomočjo zadrugne valilnice razširjati rejo selekcioniranih kokoši, dobrih nesnic, predvsem štajerke in leghorn po vsem okraju.

7. Agro- in zootehnični ukrepi

Povečanje in rentabilnost kmetijske proizvodnje sta odvisna od izvajanja raznih tehničnih ukrepov, katerih večina se dosedaj izvaja le v manjšem obsegu. Poraba umetnih gnojil, ki je znašala v letu 1957 kumul 120 kg na hektar obdelovalne zemlje, bo treba v naslednjih letih močno povečati. Socialistična kmetijska posestva in gospodarstva v kooperaciji naj bi v prihodnje uporabljala take količine umetnih gnojil, da bo dosežena največja rentabilnost proizvodnje. — Optimalne količine umetnih gnojil bo treba ugotoviti na podlagi kemičnih analiz in gnojilnih poskusov.

Kalkulacijo zemljišč bo treba izvajati na območju kislil zemljišč v večjem obsegu kot doslej. Poleg tega bo treba začeti z izsuševanjem zamočvirjenih zemljišč. V ta namen naj bi se ustanovile melioracijske skupnosti, ki bodo preko kmetijskih zadrug dobile potrebna sredstva za izvajanje del.

Semena žit in drugih posevkov, razen krompirja, so večinoma neodbrana ter izrojena. Zato bo v bodoče treba razširiti razmnoževanje originalnih, selekcioniranih semen, odbiranje in priznavanje posevkov za seme, zamenjavo slabih izrojelih sort semen z odbranimi in priznanimi sortami ter čiščenje in razkuževanje semen pred setvijo.

Varstvo rastlin pred boleznijo in škodljivci se izvaja še v zelo majhnem obsegu, zaradi česar se okužbe večajo ter povzročajo zmanjšanje količine in kakovosti pridelkov. Zato bo treba razširiti in zaostri izvajanje naslednjih zatirnih akcij: zimsko škropljenje sadnega drevja proti ameriški in češpijevemu kaparju, škropljenje in prašenje krompirja proti koloradskemu hrošču in krompirjevi plesni, prašenje semenske detelje proti črvi, organizirano zatiranje voluharjev, bramorjev, miši, ogrcev in drugih škodljivcev, kakor tudi poletna škropljenja sadnega drevja in jagodičevja, ki naj bi se izvajala proti raznim boleznim in škodljivcem predvsem v sadjarskih okoliših.

Za izvedbo teh akcij so odgovorne predvsem kmetijske zadruge in bodo uspešne le, če bodo v celoti izvedene v posameznih okoliših. Za posamezne bolezni in škodljivce, ki v določenem področju ogrožajo pridelke in povzročajo veliko škodo, naj občinski ljudski odbori predpišejo obvezno zatiranje. Za nabavo škroplilnic, zaprašilcev itd. so občinski ljudski odbori dolžni zadrugam zagotoviti potrebne kredite iz investicijskih skladov.

Mehanizacija. V okraju je potrebno čimprej rešiti problem najprimernejše mehanizacije za sodobni proizvodni proces pri posameznih kulturah in za potrebe kooperacije v poljedelstvu.

Ker obstoječa mehanizacija pri kmetijskih zadrugah ne dosega svojega namena, s tem, da bi se aktivno uveljavljala v neposrednem proizvodnem procesu, vplivala na znižanje proizvodnih stroškov in razbremenila proizvajalca, se v okraju še vedno jača drobna privatna mehanizacija, ki pa ne more v osnovi rešiti važnih družbeno-ekonomskih problemov v kmetijstvu. Zlasti v ravninskih predelih okraja obstojajo široke možnosti za uvajanje zadrugne mehanizacije, ki pa mora biti taka, da bo pri kooperaciji lahko opravila vse faze dela, ki se dajo mehanizirati, in prinaša zadrugi zaslužek.

Ker je mehanizacija v kmetijstvu važen pogoj za napredno gospodarjenje in uvajanje socialističnih odnosov v proizvodnjo je potrebno, da zadrugne organizacije in socialistična kmetijska gospodarstva v bodoče uvajajo stroje v še večjem obsegu ter zagotovijo, da bodo v celoti izkoriščeni. Uvajati bo treba predvsem stroje, orodje in naprave, ki bodo imele ekonomske prednosti pred malimi, individualnimi stroji, pri tem pa zlasti upoštevati konfiguracijo terena. Povečati bo treba število traktorjev s kompletnimi priključki, kombajnov, motornih škroplilnic in razprašilcev, dalje uvajati kormore za parjenje krompirja, za siliranje, sušilnice za žito, krmo in sadje itd. Vzoredno bo potrebno razširjati boljše ročne in vprežne stroje, ki lahko v določenih pogojih znatno dvignejo delovni efekt (Wolffovo orodje itd.). Uporabo strojev je treba uvajati tudi pri obnovi sadovnjakov.

Zdravstveno stanje živine se je zboljšalo, vendar se še vedno pojavljajo razne kužne, vzrejne in parazitarne bolezni. Zato bo treba v prihodnje še bolj dosledno in temeljito zatirati naslednje bolezni in škodljivce: tuberkulozo in kužno jalovost krav, šumeči prisad, obolenja vimeva pri kravah, ogrčavost pašnega goveda itd.

Umetno osemenjevanje krav je dalo do sedaj dobre rezultate tako pri zatiranju kužne jalovosti kot pri zboljanju reje in ga bo v prihodnje treba povečati. Z ozirom na to, da je nerentabilno v istem kraju vzdrževati bika in umetno osemenjevati, kakor tudi zaradi hitrejšega pospeševanja zivinoreje, naj občinski ljudski odbori in prihodnje za določena območja predpišejo obvezno umetno osemenjevanje krav in telic.

Gozdarstvo

Za gozdarstvo so značilne nekatere specifičnosti, ki jih moramo pri gospodarjenju z gozdovi in reševanju problemov upoštevati.

Gozdovi imajo poleg gozdnogospodarskega pomena še druge funkcije, ki pogostokrat presega gozdnogospodarsko vrednost ter so zato splošnega ljudskega pomena. Posledice nepravilnega gospodarjenja z gozdovi se ne kažejo samo v gozdarstvu, ampak posegajo tudi občutno v druge gospodarske panoge, posebno zato, ker se mora tržišče prilagajevati zmogljivosti gozdov. Povečanje trajnosti gozdne proizvodnje je namreč omejeno.

Gozdno gojitvena, varstvena in gozdno tehnična dela ter sečnje moramo izvajati brez ozira na trenutno, kratkoročno rentabilnost vloženih sredstev. Ker je pa gozd varovalno sredstvo tal in regulator stalnega vodnega režima itd., je namen vlaganja sredstev za zaščito teh splošnih koristi ki jih ni mogoče izraziti z ekonomskimi računi.

Cilj vsega gozdnogospodarskega dela pa je povečanje lesnih zalog na normalno mero in s tem zagotoviti maksimalno možen trajni donos.

Za doseg tega cilja bodo potrebni nešteti ukrepi v daljšem obdobju, katere pa je potrebno začeti uveljaviti nemudoma.

1. Gozdni fondii in izkoriščanje gozdov

Povprečna lesna zaloga gozdov okraja je 43% pod normalnim stanjem. Namesto obstoječega povprečnega prirastka 2,9 kub. metrov na hektar bi lahko dajali naši gozdovi letno tudi do 6 kub. metrov na hektar.

V gozdovih SLP se giblje sečnja 84% pod prirastkom, v zasebnih gozdovih pa 107% nad prirastkom; v povprečju 94%.

Zato je v naslednjih letih potrebno postopno zmanjševati sečnjo v zasebnih gozdovih in do sečnja leta 1961 ravnovesje med sečnjo in prirastkom.

Da bi z zmanjšanjem sečnje v zasebnih gozdovih ne povečali primanjkljaja lesa na trgu, je potrebno zmanjšati odpadki pri sečnji in obenem zagotoviti čim širšo zamenjavo tehničnega lesa za drva in premog ter organizirati zamejavo lesa za gradbeni material, ki les nadomešča.

Pri vsakoletnih sečnjah lesa je potrebno skrbeti za strokovno dobro in zanesljivo evidenco sečenj, ki je osnova za gospodarjenje z gozdovi.

Steljarjenje negativno vpliva na rast gozdnega drevja in povzroča degradacijo tal. Vendar pa je steljarjenje kompleksno vprašanje, vezano na intenziviranje kmetijske proizvodnje, povečanje pridelkov, ureditev hlevov in gnojišč, zato ga je potrebno postopno reševati z največjim razumevanjem vseh zainteresiranih.

V zasebnem sektorju je problem steljarjenja največji v nižinskih borovih gozdovih zaradi občutnega zmanjšanja prirastka lesa, degradacije tal in stalno se ponavljajočih snegolomov. V bodočih letih je že potrebno meliorirati najbolj razredčene borove sestoje, s steljarjenjem pa na teh površinah prenehati.

Pri vprašanju gozdne pašne in ureditve pašnikov pride do najbolj neposrednega stika med kmetijstvom in gozdarstvom. Osnova za rešitev tega vprašanja je sestava temeljite ekonomske analize in ureditvenih načrtov za pašnike. Razmejitev gozdnih površin bo potem lažja, ker napredni pašni obrati, osnovani na solidni ekonomski analizi, ne bodo več ovirali pravilnega gospodarjenja z gozdovi. Ker je to zelo obsežna naloga in iz leta v leto bolj aktualna, je potrebno, da Svet za kmetijstvo in gozdarstvo poskrbi za kompleksno in ekspeditivno ureditev problema.

Po zbranih podatkih je v okraju 200 ha golih gozdnih površin pod električnimi daljnovidmi, katere je treba pogozditi in formirati gozd s krajšo obhodnjo ali pa spremeniti te površine v obdelovalno zemljo, kjer je to mogoče.

Ze pred vojno, posebno pa med njo, se je gozd razširil na kmetijske površine in cenimo, da se je površina gozdov povečala zaradi njegove prirodne osvajalne moči preko 10%, obenem pa se je v nižinskih predelih propagiralo gojenje čistih smrekovih gozdov na poljedel-

skih površinah. Dejstvo je, da so te površine za gozd relativne, t. j. da je možno gojiti s trajnim uspehom tudi druge kulture. Vendar pa gozdna proizvodnja na teh površinah ni ogrožena, produkcija lesa je popolnoma zadovoljiva tudi v čistih smrekovih nižinskih gozdovih v sedanji obhodnji. Nastaja pa vprašanje ali naj se na teh površinah goji še naprej gozd ali naj se skrči. Ker so to relativno gozdna tla, zaključujemo, da se na teh površinah lahko gozd skrči, če se pokaže potreba za povečanje obdelovalne zemlje.

Iz gornjega izvira tudi neurejeno stanje katastra, zato moramo danes ločeno od njega zasledovati dejanske gozdne površine. Takšno stanje zelo otežkoča ekspeditivnost in točnost poslovanja kmetijstva in gozdarstva, posebno pri sestavi ureditvenih elaboratov, zato je potrebno, da se izvede razmejitev gozdnih površin ter v kataster vnese vse nastale spremembe.

Da se zagotovi pravilno izkoriščanje gozdov SLP, ki niso v sklopu gozdnih ali drugih socialističnih gospodarstev, jih je potrebno dodeliti v gospodarjenje gozdnima gospodarstvom, gozdnima poslovnima zvezama ali socialističnim kmetijskim posestvom, ki naj jih arondirajo in komasirajo ter izdelajo zanje gozdne gospodarske načrte.

2. Gojitev gozdov

Pri pogozdovanju in negi gozdov je potrebno v bodoče bolj upoštevati ekonomsko načelo izkoriščanja prirodnih sil. Pospeševati je prirodno pomladitev, kjer je mogoče. Pri vseh teh delih pa je potrebno že predhodno zagotoviti tehnični uspeh dela.

V naslednjih letih je treba postopno zmanjševati obseg pogozdovanj z upoštevanjem naravnega pomlajanja. Posebno pozornost pa je posvetiti negi kulture, kjer so bila sredstva že vložena in pa melioracijam degradiranih gozdov v Selški in Poljanski dolini ter melioracijam melišč, ki jih povzročajo hudourniki.

S postopnim zmanjševanjem obsega pogozdovanj je treba reducirati kapaciteto gozdnih drevnic in jih v nižinah dati drugim interesentom.

V kranjskem okraju ni večjih površin sposobnih za sajenje hitrorasno vrst. V poštev pride le Poljanska dolina, kjer je treba v prvi fazi zasadiati bregove Sore, ki so sedaj obrasli z grmišči.

Energične ukrepe je treba podvzeti za preprečevanje škode po jelenjadi s takojšnjim odstranilo na normalni stališč.

V zasebnih gozdovih je potrebno pospešiti izdelavo ureditvenih elaboratov, zaključiti z delom 1961. leta in uvesti njih izvajanje pri gospodarjenju z gozdovi.

Ostali ekonomski ukrepi

1. Trgovina s kmetijskimi pridelki

Stanje trgovine s kmetijskimi pridelki danes še ne ustreza potrebam in zahtevam proizvodnje, niti potrošnje. Da bi moglo kmetijstvo hitreje naprej je potrebno z izvajanjem smernic in načel o razvoju trgovine, ki jih je sprejel okrajni ljudski odbor, izboljšati odkup kmetijskih tržnih viškov.

Kmetijske zadruge in kmetijske proizvajalne poslovne zveze je treba usposobiti za aktivni odkup in težiti, da se s proizvajalci glede odkupa pogodbeno vežejo, obenem pa poskrbeti, da bo med proizvajalci in potrošniki čim manj posrednikov. Potrebno je da ObLO omogočijo kmetijskim organizacijam, da v industrijskih centrih organizirajo lastne trgovine s kmetijskimi pridelki. Izgradnjo teh trgovin, potrebnih skladišč, hladilnic in podobno, naj občine tudi finančno podprejo.

2. Investicijska in kreditna politika

Uporabo sredstev okrajnih, občinskih in zadrugnih investicijskih skladov je treba usmerjati pri združenem sektorju v investicijsko izgradnjo za potrebe organizirane proizvodnje in izboljšanje odkupov, na socialističnih kmetijskih posestvih pa za njihovo dokončno izgradnjo na osnovi ureditvenih načrtov.

S sredstvi okrajnega kmetijskega in gozdnega sklada je treba zavarovati izvajanje nakazanih smer-

3. Investicije v gozdarstvu
Izgradnja gozdnih komunikacij nam poleg znižanja stroškov transportnega lesa omogoči izvajanje gojitvenih ukrepov, zlasti gojitvenih in sanitarnih sečenj, ker drugače ostane les v gozdu neizkoriščen. Poleg gradnje novih cest je potrebno stalno vzdrževati tudi zgrajene objekte in to posebno tam, kjer se sečnja lesa vrši stalno na celotni gozdni površini.

Za uspešno vzdrževanje gozdnih komunikacij zasebnega sektorja je potrebno zagotoviti stalna finančna sredstva in razmejiti občinske ceste od gozdnih. Organizirati je potrebno vzdrževalno službo na hudourniških objektih in vegetacijska dela, katera naj finansira gozdarstvo, ki s tem daje svoj delež k urejanju hudournikov.

Za uspešno in načrtno gradnjo gozdnih cest v zasebnih gozdovih je potrebno v letu 1958 izdelati perspektivni plan gozdnih cest in potov po posameznih objektih. V splošnem pa je potrebno pospešiti gradnjo gozdnih cest, da bomo čimprej dosegli minimalno gostoto 1 km na 100 ha gozdov. Dosedanje finansiranje gradnje iz gozdnega sklada je treba razširiti na kreditno gradnjo, delo mehanizirati in zmanjšati kvaliteto gradnje na minimalno zahtevano mero.

4. Gozdarska služba

Za boljše gospodarjenje z gozdovi in povečanje intenzitete izkoriščanja gozdov je potrebno krepiti gozdna gospodarstva in gozdarske poslovne zveze kot operativne organizacije.

Naloga gozdarskih poslovnih zvez je, da preko kmetijskih zadrug usmerjajo gozdne posestnike k organizirani gozdni proizvodnji z uvajanjem najrazličnejših oblik kooperacije. Krepiti je treba samoupravne oblike gozdnih proizvajalcev v okviru kmetijskih zadrug, ki morajo postati nosilec in organizator dela vse gozdne proizvodnje. Gozdarski poslovni zvezi sta dolžni stalno usposabljati kmetijske zadruge in gozdne proizvajalce za uspešno izvrševanje ožjih gozdno-operativnih nalog, zlasti gozdno gojitvenih in gozdno-tehničnih del ter izkoriščanje gozdov.

Potrebno je, da kmetijske zadruge zajamejo s pomočjo gozdarskih poslovnih zvez odkup vseh gozdnih sortimentov in od vseh gozdnih proizvajalcev, da bi bilo mogoče gozdne sortimente pravilno usmerjati na mesta racionalne potrošnje.

Gozdarski poslovni zvezi sta dolžni poleg nakazanih nalog izvajati tudi vse večje investicijske gradnje, urejanje gozdov, kompleksno planiranje in vsa dela, ki presegajo okvir možnosti gozdnega proizvajalca — kmetijske zadruge.

Za izvršitev nakazanih nalog sta odgovorni predvsem gozdarski poslovni zvezi, kmetijske zadruge in gozdna gospodarstva, kakor tudi pristojni upravni organi.

nic in načel za razvoj kmetijstva in gozdarstva v kranjskem okraju.

3. Hranilno - kreditna služba

V kmetijskih zadrugah je treba organizacijsko usposobiti hranilno kreditne odeske, da bodo v stanju s pomočjo hranilnih vlog in obratnih knjižic zbrati večja finančna sredstva za kreditiranje lastnih gospodarskih dejavnosti.

4. Davčna politika

Za izboljšanje davčne politike je potrebno izvršiti revizijo bonitetnih razredov, ker so nastale pri posameznih kulturah do danes velike spremembe, ter davek prilagoditi njihovi kapaciteti.

Z občinsko doklado je treba zagotoviti pravilno obdavčenje viškov, ki jih dosegajo gospodarstva v bližini industrijskih centrov zaradi boljših tržnih pogojev.

V davčni politiki je treba omogočiti koriščenje davčnih olajšav za gospodarstva, ki se vključujejo v zadrugo kooperacijo v smislu Zvezne resolucije o perspektivnem razvoju kmetijstva in zadrugništva.

Za uspešen razvoj kmetijstva in gozdarstva je potrebno, da ljudski odbori in zadrugne organizacije pri izdelavi perspektivnih in vsakoletnih načrtov upoštevajo naloge, ki so nakazane v teh smernicah, obenem pa zagotovijo kontrolo in evidenco izvajanja istih ter o tem obveščajo ljudski odbor.

St. 03-

Kranj, 4. III. 1958.
Predsednik OLO: Miran Kočmelj l. 6.

gorenjski obveščevalci

šport - šport - šport - šport - šport

V ZADNJEM KOLU TRIGLAV NAJBOLJŠI

SKUPŠČINA OKRAJNE ZVEZE PARTIZAN ZA GORENJSKO

6600 Gorenjcev v telesnovzgojnih društvih

Kranj, 9. marca. — V soboto popoldan je bila v Domu Partizana v Strazišču redna letna skupščina Okrajne zveze Partizan za Gorenjsko. Po izbranih poročilih upravnega odbora se je razvila zelo živahna razprava, v kateri so kritično pregledali dosedanje delo društev in Zveze Partizana za Gorenjsko. Uspehi dela v preteklem letu so bili dokaj zadovoljivi. Zveza je s sodelovanjem 28 društev v katerih je vključenih 6600 članov priredila 14 večjih tekmovanj, številne nastope, društvena in meddruštvena tekmovanja, razne seminarje, tečaje itd. Zelo živahna razprava se je razvila tudi o sklepih, ki so bili sprejeti na zadnjem plenumu Zveze Partizan Slovenije. Največ pa o sklepu o tesnejšem sodelovanju telesnovzgojnih društev in ostalih športnih organizacij. Ker so skupščini prisostvovali tudi predstavniki raznih športnih organizacij, je bilo moč sprejeti več pomembnih sklepov o tem medsebojnem sodelovanju. Precej govora je bilo tudi o sklepu Sveta za šport in telesno vzgojo OLO Kranj o novem načinu dodeljevanja subvencij športnim organizacijam. Skupščina je bila mnenja, da je nov način finansiranja sicer dobro zamišljen, da pa ga še ni možno takoj praktično uveljaviti. Obsodili pa so dejstvo, da se skupščine ni udeležil zastopnik omenjenega sveta, ki bi dal lahko vsa potrebna pojasnila, ki so s tem v zvezi.

MED SENCURSKIMI SAHISTI NAJBOLJŠI MAKS ERZIN

Sahovska sekcija v Senčurju je po krajši dobi nedelavnosti spet zaživela. V zadnjem času so odigrali tudi več prijateljskih dvobojev. V petek popoldne pa se je končal dvomesečni šahovski turnir, na katerem se je 28 šahistov borilo za naslov najboljšega šahista v Senčurju. Ves čas tekmovanja so vodili Bajrič, Erzin in Kosirnik, v finalu pa je Maks Erzin premagal Bajriča in z 21,5 točke postal zmagovalac turnirja.

Zadnji športni rezultati

ZVEZNA NOGOMETNA LIGA:
 BEOGRAD : DINAMO 0:0
 BUDUČNOST : SPLIT 4:1
 HAJDUK : VOJVODINA 1:0
 VELEŽ : PARTIZAN 1:1
 CRV. ZVEZDA : VARDAR 9:1
 SPARTAK : RADNIČKI 3:1
 ZAGREB : ŽELJEZNIKAR 1:2

I. CONSKA NOGOMETNA LIGA:

ODRED : ŠIBENIK 2:0
 ULJANIK : RIJEKA 3:1
 ORIJENT : LOKOMOTIVA 0:2
 SEGESTA : LJUBLJANA 1:4
 BRANIK : TREŠNJEVKA
 odpovedano
 METALAC : JADRAN 6:0
 ELEKTROSTROJ : TEKSTILAC 2:2

Še nekaj dni in žreb bo odločil

Srečne dobitnike bo žreb izbral med tistimi, ki bodo do dneva žrebanja vplačali vsaj polletno naročnino (300 din) na »Glas Gorenjske«. Datum in kraj žrebanja bomo objavili v petkovi številki.

Ob koncu leta bodo
ČLANI PREŠERNOVE DRUŽBE
 prejeli za redno članarino 320 din pet, za 550 din pa celo 7 knjig. Ena izmed njih je
POLJUDNOZNANSTVENO DELO »STEPSKE IN PUSČAVSKE ZIVALI«

Glavni odbor Prešernove družbe je namreč sklenil, da izda to knjigo namesto napovedane »Kruh«. To bo prva samostojna knjiga iz zbirke »Po živalskem svetu«, ki bo imela 4 do 5 zvezkov. V teh knjigah ne bo suhoparnih opisov posameznih živali, temveč bodo zbrani najboljše sestavki očitvecev-naravnoslovcev, lovecev in ljubiteljev živali od A. Brehma pa do W. Disneya.

V prvi knjigi »STEPSKE IN PUSČAVSKE ZIVALI« se bomo srečali z živalmi, ki se bore v prostiranih stebah in puščavah za svoj obstoj. Izredno trdo življenje je ustvarilo v teh področjih nemalo svojskih in zanimivih živali. Tu so doma najboljši tekači, kopači in skakači. Tako bodo v prvi knjigi zbrani pripovedni sestavki o žirafah, kamelah, gazelah, antilopah, o cebri, noju, levu, leopardu, bizonu, jastrebu, klopotaci, kobilicah, selkah, mravljah, termitih itd. itd.

Prepričani smo, da smo s to spremembo programa in tem večletnim načrtom ustregli prav vsem ljubiteljem knjig.

Pohitite z vpisom! Člane vpisujejo poverjeniki Prešernove družbe, ki so skoraj v vseh šolah in večjih podjetjih, vse knjigarne, podružnice Slovenskega poročevalca in Ljudske pravice in uprava v Ljubljana, Erjavčeva cesta 14/a.

MALI OGLASI

Prodajam enovrstno lucerno, črno deteljo. — Urbančič, Prešernova 5. 374
 Iščem instruktorka nemščine za četrti razred gimnazije. Naslov v oglasnem oddelku pod »Nujno«. 375
 Prodajam 1000 kg sena. Naslov v oglasnem oddelku. 331
 Prodajam osla 2 leti starega, težkega 200 kg. Naslov v oglasnem oddelku. 336
 Sprejemam frizerko, dobro samostojno moč za stalno. — Ferlan Viktor, frizer, Gorenja vas nad Skofjo Loko. 355
 Honorarno natakario (kvalificiranega gostinskega delavca) za šesturno večerno delo sprejme Trgovinska zbornica v Kranju. Nastop 1. aprila 1958. — Razen tega sprejemamo uslužbenca za statistično in evidenčno službo s pogojem, da je dovršil ekonomsko-srednjo ali njej enako šolo, oziroma najmanj dvorazredno trgovsko šolo (predvojno). Nastop je možen takoj. Informacije daje tajništvo Zbornice v Kranju, Prešernova ul. 10/II. 356
 Prodajam njivo za 5 mernikov posetje. Naslov v oglasnem oddelku. 369

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak delavnik ob 5.05, 6.00, 8.00, 10.10, 13.00, 15.00, 22.00 in 22.55. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri, ob nedeljah pa ob 6.05, 7.00, 13.00, 16.00, 22.00 in 22.55 uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri.

PONEDELJEK, 10. MARCA

8.05 Glasbeni album.
 9.00 Radijski roman — Roger Vailland: 325.000 frankov.
 9.20 »Če fantje zaigrajo in zapoje.«
 10.10 Dopoldanski spored komornih del skladateljev romantike.
 11.05 Radijska šola za srednjo stopnjo: Opazovali bomo...
 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Ljudmila Haller: Za kakšno pasmo kokoši se bomo odločili.
 13.30 To in ono iz naše diskoteke.
 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Janez Pirnat: Umetnik ledene dobe.
 15.40 Listi iz domače književnosti — Slavko Janevski: Stari klovni in lev.
 16.00 Portreti slavnih pevcev — XX. oddaja: mezzosopranistka Giulietta Simionato.
 17.20 Srečno vožnjo!
 18.20 Poje zbor Slovenske filharmonije.
 18.45 Radijska univerza — Doktor Rastko Močnik: O družbenem upravljanju.
 20.00 Simfonični koncert.
 21.00 Kulturni razgledi: Razgovor z dr. Helijem Modicem, predsednikom Sveta za kulturo OLO Ljubljana.

TOREK, 11. MARCA

8.05 Sem žel, sem žel čez gmajnico...
 9.30 Slavni pevci in virtuozni vam pojo in igrajo.
 10.10 Izberite vašo melodijo!
 11.30 Za dom in žene.
 12.30 Kmečka univerza — Ing. Jakob Ferjan: Tržna proizvodnja prašičev.
 12.40 Orkester Mantovani igra slavne melodije.
 13.40 Pester spored opernih melodij.
 14.20 Za otroke — Pesmi Juliana Tuwima (prevod Lojze Krakar).
 15.40 Potopisi in spomini — Mladen Oljača: Iz dnevnika po Sovjetski zvezi.
 16.00 Za ljubitelje in poznavalce.
 18.00 Športni tednik.
 18.30 Iz zakladnice jugoslovanskih samospesov.
 18.45 Domače aktualnosti.
 20.00 Najboljši jugoslovanski zbori vam pojo — VI. Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška.
 Radijska igra — Paul Willem: Kožuhar.

SREDA, 12. MARCA

8.05 Pisana paleta.
 9.00 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.
 10.10 Z orkestrom Slovenske filharmonije po domovini.
 11.35 Radijska šola za višjo stopnjo — Janez Pirnat: Umetnik ledene dobe.
 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Jože Babnik: Možnosti kmetijske operacije v čebelarstvu.

Prodajam v centru Kranja, Majstrov trg 13, hišo s trgovskim lokalom. Informacije daje Bajt Mario, Ljubljana, Bežigrad 14.

363

Prodajam malo rabljeno žensko kolo po nizki ceni. — Prešernova ulica št. 3. 367

Prodajam lesen svinjak. — Markun Lovro, Sr. Bela 36, Predgorje. 368

Prodajam enovrstno deteljo — črno. — Hrstaj 22. 379

Prodajam poceni motorno kolo znamke »Pauther«, 350 ccm, dobro ohranjeno. — Rabič Janko, Senčur 75. 371

Prodajam globok otroški športni voziček in dobro ohranjen kavč. — Logar, Zlato polje 39, Kranj. 372

Nudim hrano in stanovanje dekletu, ki bi v prostem času pomagala pri kmečkem delu na mali kmetiji. Naslov v oglasnem oddelku. 373

KINO

»STORŽIČ«, Kranj: 10. in 11. marca ob 16., 18. in 20. uri jug. film »SAMO LJUDJE«. — 12. in 13. marca ob 16., 18. in 20. uri premiera ameriškega barvnega cinemascope filma »PRINC VALIANT«.

TRŽNI PREGLED

V KLANJU
 V petek so bile na kranjskem živilskem trgu naslednje cene: ajdova moka 70, koruzni zdrob 40—50, koruzna moka 40—50, koruza 40, kaša 70—80, ješprenj 60 do 70, krma za kokoši 35—40, fižol 65—70, oves 25, proso 35, čebulček 250—300 in šalotka 40 do 50 din liter; krompir 10, rdeče korenje 50, navadno korenje 15 do 20, čebula 50—55, kislja repa 25—28, kisljo zelje 35, zelje v glavah 25, pesa 40, redkev 30, krompir — semenski kiflar 50, kelerabe 20, jabolka 70—110 din kg; česen 5—10 din kos, zelena 10 do 20 din kos, hren 5 do 10 din kos, por 5 do 10 din kos, šopek peteršilja 10 din; motovillec 30 do 25, radič 25, špinaca 20 din merica; skuta 90, surovo maslo 400—500 din kg; mleko 30, smetana 200 din liter; jajca 14—17 din kos, kokoši 500 din komad.

ČETRTEK, 13. MARCA

9.00 Popularne melodije iz orkestralne glasbe.
 11.00 Orkestralni odlomki iz oper in baletov.
 11.30 Cicibanom — dober dan!
 11.45 Pesmi za naše male.
 12.30 Kmečka univerza — Ing. Jože Rihar: Značilnost kranjske čebule.
 13.40 Popoldanski divertimento.
 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
 15.40 Humoreska tega tedna — Richard Gordon: Zdravnik v hiši.
 16.00 Z našimi in inozemskimi solisti in skladatelji.
 17.30 Se še spominjaš...
 18.15 Iz jugoslovanske glasbene literature.
 18.45 Četrtekova reportaža.
 20.05 Javni četrtkov večer domačih pesmi in napevov.
 22.15 Po svetu jazz: Saksofonist Stan Getz.

PETEK, 14. MARCA

8.05 Od Bacha do Gerahwina.
 9.00 Radijski roman — Roger Vailland: 325.000 frankov.
 10.10 Dopoldanski koncert solistične glasbe.
 11.30 Za dom in žene.
 12.30 Kmetijski nasveti — Ing. Pepca Perovšek: Pridelovanje krompirja v kooperaciji.
 13.15 Od arije do arije.
 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — Frane Milčinski: Drugo uvodno glasbo, prosim!
 15.40 Iz svetovne književnosti — John Ferguson: Kjer se nič ne dogodi.
 16.00 Koncert ob štirih.
 18.00 Iz naših kolektivov.
 18.50 Družinski pogovori.
 20.15 Tedenski zunanji - politični pregled.
 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.
 22.15 Ob četrt na enajst...

SOBOTA, 15. MARCA

8.05 Lepe melodije — znani napevi.
 9.00 Radijska šola za nižjo stopnjo — Frane Milčinski: Drugo uvodno glasbo, prosim!
 10.10 Iz glasbene galerije shakespearejskih junakov.
 11.00 Pionirski tednik.
 12.00 Opoldanski operni koncert.
 12.30 Kmečka univerza — Ing. Lojze Hrček: Letošnji program in uspehi združništva pri obnovi sadovnjakov.
 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
 15.40 S knjižnega trga.
 16.00 Glasbene uganke.
 18.00 Okno v svet: Pri dobrem hlovetku iz Sečuana.
 18.15 Slovenski zbori in samospevi.
 18.45 Prof. dr. Mirko Rupel: Jezikovni pogovori.
 20.00 Veseli večer.
 22.15 Oddaja za naše izseljence.

TRŽNI PREGLED

V KLANJU
 V petek so bile na kranjskem živilskem trgu naslednje cene: ajdova moka 70, koruzni zdrob 40—50, koruzna moka 40—50, koruza 40, kaša 70—80, ješprenj 60 do 70, krma za kokoši 35—40, fižol 65—70, oves 25, proso 35, čebulček 250—300 in šalotka 40 do 50 din liter; krompir 10, rdeče korenje 50, navadno korenje 15 do 20, čebula 50—55, kislja repa 25—28, kisljo zelje 35, zelje v glavah 25, pesa 40, redkev 30, krompir — semenski kiflar 50, kelerabe 20, jabolka 70—110 din kg; česen 5—10 din kos, zelena 10 do 20 din kos, hren 5 do 10 din kos, por 5 do 10 din kos, šopek peteršilja 10 din; motovillec 30 do 25, radič 25, špinaca 20 din merica; skuta 90, surovo maslo 400—500 din kg; mleko 30, smetana 200 din liter; jajca 14—17 din kos, kokoši 500 din komad.

NESREČE

V 5 METROV GLOBOKO GRAPO

Očividci nesreče, ki se je dogodila v četrtek dopoldne na mostu čez Suho pri Skofji Loki, so se čudili, da ni bilo hujših posledic. Na mostu sta se srečala dva tovornjaka s hlodi. — Prišlo je do trčenja, pri čemer je traktor s prikolico zaneslo v stran. Treščil je v ograjo, jo podrli in se prevrnil z vsemi hodi v 5 metrov globoko grapo. Škoda na vozilu ocenjujejo na več kot milijon dinarjev, sreča v nesreči pa je bila, da voznik Tone Ribnikar, ki je upravljal vozilo, ni bil teže poškodovan.

AVTO V PLUG IN S CESTE

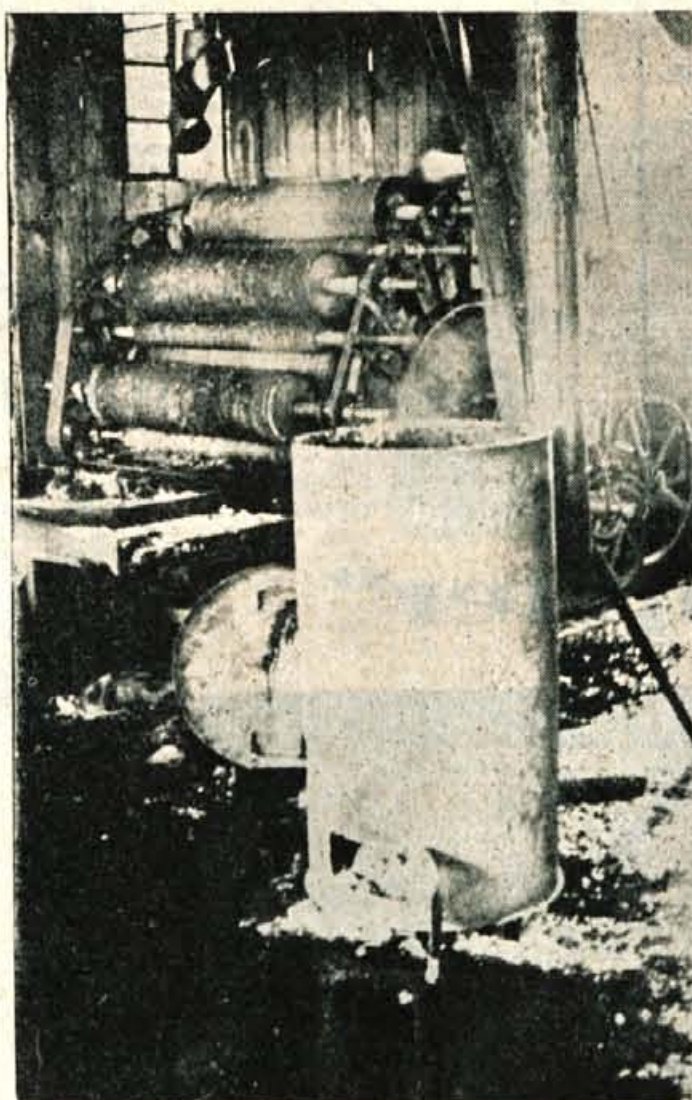
Rudi Hrovatič iz Tržiča je v petek zvečer vozil iz Dupelji proti Tržiču osebnim avto z dokajšnjo brzino. Prepozno je opazil, da mu ovira prosto cesto plug, ki je čistil cesto. Zaletel se je v verigo, s katero je bil

plug pritrjen na tovornjak. Od tu ga je kot vzmet vrglo s ceste, kjer je trčil v drevo. Vendar je v vsej nesreči imel srečo. Razen manjših okvar na vozilu ni bilo nobene osebne poškodbe.

POŽAR V NAKELSKI PREDILNICI

V soboto, približno ob pol devetih zjutraj, je pozvonil telefon pri dežurnem gasilcu v Kranju. Nekaj hipov nato je zdrvel rdeči gasilski voz proti Naklem, kjer je bila v plamenih tamkajšnja predilnica. Pri gašenju požara so pomagali tudi gasilci iz Naklega in kolektiv sam.

Požar je nastal iz peči na žaganje, ki menda ni bila pravilno naložena in so iz nje bruhale iskre na prejo, ki je ležala tam blizu. Škoda je ocenjena na približno dva milijona dinarjev. Večje ali manjše popravilo bo potrebno na vseh 4 strojih in na ostali notranji ureditvi Predilnice, ki so jo plameni v celoti zajeli.

Peč, zaradi katere je nastal požar v nakelski predilnici

MIMI
MALENEŠEK
KONIC

VIGENCI ROMAN

115

»Ta je dotrpel.«

Ob eni ponoči ga je hlapec peljal nazaj v Radovljico. Okoli mrtvega Aleša pa so se gnetli ljudje, jokali in zdihovali. Stric Miklavž je sedel pri peči in strupeno gledal Dominika. Na mizi je nemirno plapolala mrtvaška sveča.

Zjutraj so ga položili v hiši na mrtvaški oder.

Nesreča se je hitro razvedela po trgu in že po dnevi je prihajala množica tržanov kropit mrliča, zvečer pa je bila hiša nabito polna ljudi. Navreli so iz trga in celo iz sosednjih vasi. Vsem je bilo žal mladega fanta, ki je spokojno ležal med visokimi, plapolajočimi voščenkami, bele roke je imel sklenjene in povezane s trakom, na noge so mu položili šop svežih rdečih nageljnov, ki so cveteli v Španovi hiši na toplih polnicah. Obraz je imel miren, samo obrvi so bile krčevito stisnjene, kakor so okamenele v smrtni grozi. Ženske so si ob pogledu na mrliča brisale oči in moške so pretreseni ponavljali: »Kakšna nesreča! Kaj takega se že dolgo ni zgodilo.« Spraševali so starega tarberharja, ki je sedel pri peči in ta je moral nešteto krat ponoviti, kako se je fant ponesrečil. Ženske so se zbirale v kuhinji okrog Ane, ki jim je pravila, kako je ves dan slutila nesrečo. Med pripovedovanjem je neprestano jokala in včasih je bruhnila v tak obupen jok, da so jo ženske morale tešiti. Ta noč jo je postarala za deset let; postala je vsa medla, barva ji je izginila z lic in obraz so ji prepregle gube, kakor pajčevine drobne so ji legle na čelo in okrog oči. Oči, velike in plašne, so gledale zbegano in ko je pripovedovala o nesreči, jo je ves čas nadvajal občutek, da se vse to ni v resnici zgodilo, da je podobno blodnim sanjam, iz katerih se mora prej ali slej zbuditi. Včeraj zjutraj je še stal Aleš v hiši, zdrav in mlad, Ana sama mu je prinesla staro očetovo polhovko, ki si jo je potegnili čez ušesa in smeje je z drugimi pil strdno žganje.

Ženske so jo tolažile vsaka po svoje.

»Je bilo že tako namenjeno.«

»Kadar je človek srečen, se rado kaj zgodi.«

»In tik pred poroko! Marinko je gotovo hudo zadelo.«

»Take nesreče pa že dolgo ne.«

Ana jim je prikimala in jokala, drugega ni mogla.

Z mrakom so prišli kropit Španovi: stari Špan, gospodinja, Johan in Marinka. Ljudje, ki so se gnetli med vrati in po sobi, so se razmaknili, govorica je utihnila. Vsi so opazovali nevesto, ki je bila bleda, njen drobni obraz pod črno ruto je bil videti premražen, gotovo je bilo, da je dekle zelo potrto. Ogledovala je mrtvega ženina in počasi so se ji po licih začele trkljati solze. Obrisala si jih je hlastno, kakor bi se jih sramovala, potem je trdo stisnila tenke ustnice in stopila k vzglavju. Dolgo je gledala mrtvi voščeni obraz, na katerem so trepetali odsevi sveč in spet so se ji strkljale solze iz oči.

V hišo je prišla Ana, ki so ji ženske povedale, da Španovi kropijo, hlipaje je stekla k Marinki, jo prijelja za roko, zašepetala: »Moj Bog, kakšna nesreča.« in spustila glavo na Marinkino ramo. Kropilci so vzdihovali, oči so jim postajale vlažne, čutili so z obema potrta ženskama. Toda preden so se ovedeli, je Marinka odrinila Ano, stala je pred njo s plamtečimi, vročimi očmi in jezno je vzkliznila:

»Zakaj pa ti jokaš? Ti, ki boš vendar dedovala!«

Ana je okamenela, ljudem je zastal dih. Dekle pa, kakor da nikogar ne vidi! Blede lica so ji zagorela in spet in spet je kriknila:

»Tebi ni treba jokati, ti boš dedovala! Tebi in Dominiku je prav, da se je zgodila nesreča! Nič boljšega bi vaju ne moglo doleteti!«

Ana se je osvestila, ljudje so zamrmrali. Stari Špan je potegnil hčer od odra, mati ji je šepetaje prigovarjala, naj bo mirna. Ana je v obupu dvignila roki nad glavo in z blodnimi, nezavestnimi očmi zakričala:

»Ali veš, kaj govoriš? Prisegam, Bog mi je priča, da bi raje videla, ko bi hiša do tal pogorela, da bi raje izgubila vse, kar imam, samo on naj bi živel! Živel naj bi, živel, živel...« Omahnila je, nekdo jo je prestregel, da ni padla. Zgončeva Tilda jo je trdno držala.

V AMERIKI MRAZ,
kakršnega že dolgo ne pomnijo

192 ljudi je zmrznilo - Ledena gora
ob obali ZDA - Po ulicah
Philadelph je 4 m visoki zameti

Tudi nas je spet presenetila precej huda zima po kratkem spomladanskem predahu. Toda to še ni nič v primerjavi z zimo, kakršna je bila te dni v Ameriki. Začela se je že prve dni februarja in pritiska kar naprej. Nenavadno mrzel val je terjal doslej že 192 smrtnih žrtev. Snežni viharji niso

SKRIVNOSTI KAPLJICE VODE

Milijoni drobnih kapljic se svetlikajo ob sončnem vzhodu v rosnem jutru na travah in listju dreves v najrazličnejših barvah. Prijetna slika našim očem...

Kakor vemo, sestavlja kapljica vode dvoje plinov: vodik in kisik. Pa si oglejmo kapljico, veliko kaka 2 mm.

Učenjaki so dognali, da je v tej kapljici vode toliko kisikovih atomov kot nam pove število z enaindvajsetimi mesti: 140.000.000.000.000.000.000, še enkrat toliko pa je vodikovih atomov. Iz tega sklepamo, kako silno drobni so atomi (najmanjši delci) kisika in vodika.

Se nekaj? Če bi to kapljico vode tako povečali, da bi bila tako velika kakor je naša zemlja, bi se povečali seveda tudi atomi kisika in vodika. Tedaj bi znašal premer posameznih atomov v tej ogromni kaplji 1 do 2 mm.

Zdaj pa pomislimo, da so s cepljenjem tudi tako drobnega uranovega atoma ogrožena vsa živa bitja na svetu, če izdelovalcev atomskih in vodikovih bomb ne sreča pamet...

Povrnimo se h kapljici vode. S povečanim steklom vidimo, da je v njej nešteto družin rastlinic in živalic, ki so nevidne prostemu očesu. Pod mikroskopom pa je kapljica vode država v malem z najrazličnejšimi prebivalci.

ZA RAZVEDRILO

»No, mi boš že prinesel tisti kozarec vode!«

zajeli samo severnega dela ZDA, temveč tudi južne države ob atlantski obali. V državah New York in Pennsylvanija je zapadlo nad meter snega, po ulicah Philadelphije pa so bili tudi do 4 metre visoki zameti. V zalivu Atlantic Cityju so opazili devet metrov visoko ledeno goro. To je edinstven pojav, ki ga ljudje še ne pomnijo.

Povsem razumljivo, da je taka zima zavrla ves promet po cestah in železnicah. Tudi letalski promet je prekinjen. Oblasti so mobilizirale na stotisoče ljudi za čiščenje snega po mestih. V severovzhodnih državah so oblasti morale celo proglasiti izredno stanje in poklicati na pomoč nacionalno gardo. Preklicani so bili dopusti vsem policistom, zaprte vse šole, v Washingtonu pa so naročili državnim uslužbenecem, ki niso neobhodno potrebni, naj ne prihajajo na delo.

V severnih državah ZDA so ponekod zabeležili do 35 stopinj mraza. Pa tudi v južnih državah, ki so na isti geografski širini kot Sahara ali Kairo, je padel toplomer pod ničlo. — Mnogo manjših mest in podeželskih naselbin je popolnoma odrezanih. Med mrtvimi so v glavnem potepuhi ali ljudje, ki jih je vihar zajel daleč od doma.

SE EN NEPOJASNJEN POJAV V MORSKIH GLOBINAH

Sneg na dnu morja

Ameriška mornarica je prav te dni končala raziskovanja morskega dna v Sredozemskem morju. Šestindvajsetkrat se je spustil jekleni batiskaf in dosegel globino 3200 metrov. Batiskaf je dolg okrog 15 metrov in ima 2 metra široko jekleno kroglo za opazovanja pod vodo. Ta naprava, ki je zgrajena po načrtih znanega raziskovalca prof. Piccarda, se lahko potopi 4000 metrov globoko v morje.

Raziskovanja so odkrila nekatere nenavadne pojave, med drugim neke čudne 3 cm velike jamice in nekaj »snega«. Za jamice znanstveniki domnevajo, da so jih izkopalne kakšne drobne živalice, saj so podobne mravljiščem. Toda doslej niso mogli odkriti niti ene takšne živalice.

Batiskaf je na vseh globinah morja zasledil bujno življenje. Ribe, ki so jih tam opazovali, pa so bile pokrite z neke vrste »snežinkami«, za katere domnevajo, da nastajajo s povezovanjem drobnih bik z živalmi.

Batiskaf, ki je raziskoval globine Sredozemskega morja, je imel s seboj 100 tisoč litrov goriva in se je gibal samostojno. V njem so naprave, ki oskrbujejo opazovalce v kabini z zrakom ter veliki reflektorji, ki razsvetljujejo večno temo v globinah morja. Jeklena krogla je konstruirana tako, da je moč iz nje na vse strani opazovati morje in življenje v njem.

Američankam
primanjkuje ženinov

Po podatkih statističnega urada ZDA, je v tej deželi poldrugi milijon žensk več kot moških. Napovedujejo pa, da

jih bo leta 1975 že 3,6 milijona več kot moških. Naglo naraščanje ženskega prebivalstva vzbuja že zdaj zaskrbljenost, ker bo prišlo v ameriški družbi do določenih sprememb predvsem v poslovnem in političnem življenju.

Medicinski strokovnjaki v ZDA razlagajo naraščanje ženskega prebivalstva predvsem z daljšo povprečno življenjsko dobo »nežnega spola«. Ob koncu prejšnjega stoletja je živele Američanka povprečno po 2 leti in 10 mesecev dlje kot moški, zdaj pa znaša ta razlika 6 let. Povprečna življenjska doba Američana znaša sedaj 67 let, Američanke pa 73 let.

Dejstvo je, da so moški razen telesne moči, slabši spol. Že spričo življenjskih funkcij je ženski organizem odpornejši od moškega. To dokazujejo med drugim tudi statistični podatki o umrljivosti novorojenčkov. Ob rojstvu in v prvih mesecih življenja umre med ameriški novorojenčki 27% več fantov kot deklic, znatne razlike pa nastopajo tudi pri raznih boleznih. Za rakom umre 6 odstotkov več moških kot žensk, zaradi srčnih, krvnih in ledvičnih bolezni pa 2,5 odstotka več.

Ameriški sociologi pravijo, da je v sedanjem obdobju našega stoletja vsaj

Zanimivosti

OČETOVO MASČEVANJE

Neki tovarnar čevljev iz Detroita v ZDA je zapustil svojima dvema sinovoma z oporoko \$7 tisoč parov čevljev, toda tako, da je eden od njiju dobil samo leve, drugi pa le desne čevlje. S tem se jima je hotel maščevati, ker se nista brigala za tevarno.

CHEVALIEROVA SLIKA

Neka oboževalka je ustavila znanega francoskega filmskega igralca in pevca Mauricea Chevaliera na ulici in mu rekla: »Včeraj sem poljubila vašo fotografijo!« — »Ali vam je slika vrnila poljub?« — je vprašal galantno Chevalier. »Ne!« — je začudeno odvrnila oboževalka. »Potem pa to ni bila moja slika,« — je rekel Chevalier.

PEDANTNI NEMCI

Zaradi enega samega pšeniga je zahodnonemško kmetijsko ministrstvo poslalo uradni dopis bavarski državi pisarni in ga opremilo z dvema podpisoma ter žigom.

OSRAMOTIL JE VELIKO IME

Sodišče v Winchestru je obsodilo na zapor nepopravljivega žeparja. Žeparju je ime Sherlock Holmes.

JAPONSKI EIFFELOV STOLP

V glavnem mestu Japonske Tokiu, nameravajo letos zgraditi 325 metrov visok jeklen stolp. Ta stolp bo 25 metrov višji od znanega stolpa v Parizu. Na njem bo pet televizijskih anten. V višini 120 metrov pa bodo zgradili razgledno ploščad in restavracijo.

AVSTRIJCI PIJEJO MLEKO

Pe nedavno objavljenih uradnih podatkih so Avstrijci lani popili te-le količine pijače: Gostilne, kavarne, klubi in drugi lokali so stočili 900 milijonov vrčev piva (vrč ima pol litra). V Avstriji radi pijejo tudi vino, vendar je potrošnja manjša, ker je vino drago. Letno pa vendar popijejo 112 milijonov litrov vina.

Prvenstvo pa ima mleko. Podatki kažejo, da je letna potrošnja mleka za 100 milijonov hl večja kot vina in piva skupaj.

KRALJICIN DIMNIKAR

Angleška kraljica Elizabeta je še novim 539 podjetjem podelila pravico, da se morejo imenovati »kraljičini dobavitelji«. Med njimi je tudi neko podjetje, ki se je specializiralo za boj proti podganam, neki dimnikar in neki proizvajalec hrane za pse.

Raketa „Jupiter“

Naša slika kaže ameriško raketo Jupiter, ki je ponela v vesolje prvi ameriški umetni satelit. Zaključna dela pred izstrelitvijo v vesolje

v ZDA laže biti ženska kot moški, zakaj sodobni Američan dobi tako rekoč iz leta v leto nove dolžnosti. V domači hiši je mož najpogosteje edina finančna opora družine. Kot poslovni človek mora Američan vložiti vse svoje sile, da ne zaostane za naglim razvojem in tempom življenja. Marsikateri moški izgublja zaradi velikih dolžnosti zaupanje v lastno moč in sposobnost, prav to pa navajajo sodno medicinski strokovnjaki kot razlog, da je med samomorilci trikrat več moških kot žensk.

Ženske bodo nedvomno dobivale v ameriškem javnem in političnem življenju čedalje močnejši vpliv.

V ZDA je zdaj okoli 7,7 milijona vdov, od tega večina zgodnjih petdesetih let in v negotovem gnetnem položaju. Mnoge izmed njih skušajo ponovno dobiti zaposlitev, ker na poroko zaradi »mlajše konkurence« skrajaj ni misliti. Ob vsem tem pa še ostane vprašanje čedalje večjega števila nad 65 let starih žensk. Po napovedi statističnega urada jih bo v vsakem naslednjem desetletju po 2 milijona več. Statistiki pravijo tudi, da bo že kmalu precej deklet, ki ne bodo mogle dobiti moža.